

S. Sayısı : 162

1940

**DEVLET DEMİRYOLLARI
BÜTÇESİ**

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1940 malî yılı bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (I/307)

28 şubat 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İcra Vekilleri Heyetince 28 - II - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1940 malî yılı bütçe kanunu lâyihası esbabı mucibesile ve merbutlarile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. Refik Saydam

Umumî mütalea

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü, 1940 malî yılı için varidat ve masrafı (41 320 000) lira üzerinden tesbit edilen mütevazın bir bütçe projesi takdim etmektedir. Geçen sene bütçe kanunile kabul edilen mikdara nazaran 1940 malî yılı teklifindeki (2 190 000) lira fazlalık, varidat ve masraf kısımları için ayrı ayrı kaleme alınan esbabı mucibelerde arz ve tafsil olunmuştur. Binaenaleyh tekrarlardan içtinab maksadile, burada bütçenin tahlili ve artış umumî sebeplerinin irası ile iktifa edeceğiz.

1 - Bütçe masraflarının tahlili :

(A) cedveli projesinin tedkikinden de anlaşılacağı üzere Devlet demiryolları idaresinin masrafları dört kısma ayrılmış bulunuyor :

- I. neî kısım : İşletme masrafları,
- II. » » : Mubayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları,
- III. » » : Yeni inşaat ve servet tezayüdatı,
- IV. » » : Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları.

Bu tasnifin ifade ettiği mana, asıl işletme masraf bütçesi yekûnunun I. neî kısım yekûnundan ibaret olduğudur. Filhakika demiryolları işletme idaresine terettüb eden esas vazife, işletmeyi teğmin ve tesisat kıymetlerini muhafazadan ibarettir. İşletmeyi teğmin edici masrafların gerek personele gerekse malzemeye aid olanları I. neî kısma dahil bulunduğu gibi tesisat unsurlarının hüsnü halde muhafaza ve idamesine müteallik masraflar da bu kısımda yer almaktadır.

II. neî kısımda görülen mubayaa taksitlerinin demiryolları bütçesinde ödenmesi, idarenin bir Devlet müessesesi olması itibarile mahzurlu değilse de gerek bütçenin gerekse işletme muvaffakiyet neticelerinin tahlilinde idare lehine nazarı dikkate alınması icab eden mühim bir yekûn teşkil eder.

III neü kısımda toplanan masraflar ise tesisat unsurlarını ve dolayisile sermayeyi tezyid edicidir. Gerek bu kısım masrafları gerekse mahiyeti itibarile tefrik edilen IV. neü kısımdaki otobüs işletmesi sarfiyat yekûnunu demiryolu işletme bütçesinin dışında mütalea etmek muvafık olur. Bu meyanda, kanunu mahsus mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına ödenen (409 108) lirayı da zikretmek mümkündür.

2 - Bütçe varidatının tahlili:

Buna mukabil bütçemizin varidat kısmında demiryolu işletmesinin gerek doğrudan doğruya gerek bilvasıta tahsil ettiği mebalîğ yer almıştır. Burada otobüs ve kamyon işletmesinden başka demiryol işletmesi haricinde kalan bir varidat menbaı mevcut bulunmamaktadır. Hususî kanunlarına göre meccanî olarak yapılan posta ve muhacir nakliyatı ile sülûs tarifeye tâbi tutulan askerî nakliyat da nazarı itibara alınırsa bütçe varidatının asgarî 2 - 2,5 milyon lira fazla olacağı tezahür eder.

3 - Bütçe kanununun 5 nci maddesi:

Kanun projesinin 5 nci maddesine istinaden yapılacak sarfiyat ve bu sarfiyat karşılıkları fevkalâde bir bütçe mahiyetini taşımaktadır. Şu farkla ki, fevkalâde masraflar fevkalâde menbalardan değil bütçe tasarrufları ve varidat fazlaları ile karşılanmış bulunuyor.

4 - Masraftaki tezeyüdün umumî sebepleri:

1939 malî yılı bütçesinin ihzarında (16) milyon tren km. tahmini esas ittihaz edilmişti. Senenin sekiz aylık trafik neticelerine, memleketin zirai, ticarî ve iktisadî sahalardaki seri inkişafına ve bilhassa bu günün millî ve beynelmilel şartlara göre 1940 malî yılı zarfında iş hacmimizin (18 500 000) tren km. sine balîğ olacağı muhakkak bulunmaktadır.

7 000 km. lik bir şebeke üzerinde (18,5) milyon tren km. sinin mevcut personelle karşılanmasına imkân yoktur. Netekim 1483 sayılı teşkilât kanununun 2 nci maddesine «Umumî idare teşkilâtının her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tesbit...» olunacağı hükmü vazedilmekle ihtiyacın işletme inkişafı ile mütenasiben tezeyüd edeceği ve teşkilâtın değişmez kadrolara raptının imkânsız bulunduğu ifade olunmuştur.

Büyük mikyasta artan işletme ihtiyaçlarını karşılamak üzere kadronun kısmen tezyid edilmiş olması (A) cedveli 1 nci kısmının şahsî masrafları ihtiva eden 1 nci babının yekûnunda geçen seneye nazaran (1 469 636) liralık bir fazlalığı intaç etmiştir. Maamafih demiryollarımızın personel masraflarının umumî sarfiyata nazaran yüzde nisbeti, bütün Balkan demiryollarının yüzde nisbetlerinden noksan bulunmaktadır. Bu hususta bir fikir verebilmek üzere, beynelmilel demiryollar ittihadının son neşrettiği istatistik rakamlarını kaydediyoruz:

Demiryol idareleri	Personel masraflarının yüzde nisbeti
Türkiye	34,07
Yunanistan	66,1
Bulgaristan	36,0
Romanya	49,5
Yugoslavya	63,6
Macaristan	64,9

Tren kilometresinin geçen sene tahminlerine nazaran 2,5 milyon fazla oluşu işletmenin bilcümüne gayri şahsî masraflarını da tezyid etmiştir. Gerek işletme müstehlek malzemesinde gerekse bakım ve teedid masraflarında hâsıl olan bu tezeyüde rağmen tahsisat taleplerinde azamî tasarruf endişesi hâkim olmuş ve bu suretle bütçe umumî yekûnunun 1939 senesine nazaran farkı (2 190 000) liraya inhisar ettirilmiştir.

Bütçe kanunu projesi esbabı mucibesi

Madde — 1

Bu madde, Devlet demiryolları ve limanları işletme umumî müdürlüğünün 1940 malî yılı zar-

ında ifa edeceği hizmet için verilecek tahsisat yekûnunu tayin ve tesbit etmekte, ifa edilecek hizmetlerin mahiyetleriyle her birinin istilzam ettiği masraflar da merbut (A) işaretli cedvelin fasıl ve maddelerinde irae edilmiş bulunmaktadır. Geçen seneye nazaran hâsıl olan farklar ayrı ve mufassal bir esbabı mucibe ile arz ve izah edilmiştir.

Madde — 2

İkinci madde, 1940 malî yılı masraflarına karşılık tutulan varidat muhammenatını göstermektedir. Varidat menabii ve her membadan elde edileceği tahmin edilen mikdarlar merbut (B) işaretli cedvelde fasıl ve madde itibarile ifade edilmiş, cari sene içinde ihdas edilen tarifelerle hasılatın muhtemel seyirleri ve varidat muhammenatının istinad ettiği esaslar ayrı bir esbabı mucibede beyan olunmuştur.

Madde — 3

Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teşkilât ve vezâifine dair 1042 sayılı kanununu muaddil 1483 sayılı kanunun 6 ncı maddesinde (Umumî idare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tesbit olunur) denilmekte olduğundan müfredat kadrolarını gösteren (C) işaretli cedvel tanzim ve bütçeye raptedilmiştir. Nakil vasıtaları kadrosunda geçen seneye nazaran bir değişiklik yoktur. Daimî memur ve müstahdem kadrosunda görülen fazlalıklar (A) cedvelinin alâkadar fasıl ve maddeleri esbabı mucibesinde arz ve izah olunmuştur.

Madde — 4

Umum müdürlüğün varidat ve hasılatının sureti tahsil ve cibayetini tanzim eden hükümlerle Erzurum - Sarıkamış ve şubatı demiryolları esas tarifesinin 1940 malî yılı zarfında da tatbik edilmesi için madde aynen teklif edilmiştir.

Madde — 5

Kanun projesinin 5 ncı maddesi, Umum müdürlüğe (8 000 000) liraya kadar, gelecek senelere geçici taahhüdlere girişmek ve sarfiyat icra etmek mezuniyeti verilmesini teğmine matuftur. Madde nin metninde de tasrih edildiği üzere bu mikdarın (900 000) lirası umumî idare binası inşaatının ikmaline, (2 990 000) lirası hattın muhtelif yerlerinde yapılacak teedid, tahkim ve takviye işlerine, (1 227 000) lirası Hükümetin beş senelik tamamlayıcı tesisat programı tatbikatının devamına, (993 000) lirası atelyeler için tezgâh, takım ve teçhizat ve (1 500 000) lirası muharrik ve müteharrik edevat ile motrlü ve buharlı nakil vasıtaları mubayaatına ve (90 000) lirası Haydarpaşa deposunun tevsiat inşasına aid bulunmaktadır.

Hattın muhtelif kısımlarında yıpranmış olan ray ve traverslerle makas takımlarının teedidine, yolun ve yol tesisatının tahkim ve takviyesine zaruret hâsıl olduğu gibi atelyeler randımanını arttırmak için, tezgâh ve teçhizat noksanlarının itmamı ve bunların modernize edilmesi derpiş ve bir çok tesisat ve tevsiat icrası lüzumlu görülmüştür. Bu meyanda 1940 malî yılı zarfında imali mukarrer 100 kapalı vagon için beheri (3 000) lira hesabı (300 000) liralık bir tahsisata ihtiyaç olduğu tesbit edilmiştir. Bu taahhüdlerin karşılıkları, geçen senelerin bütçe kanunlarında tayin edilmiş bulunduğu vechile, muhtemel tasarrufat ve varidat fazlalarıdır.

Umumî mütealea kısmında bilmünasebe arzedildiği gibi 5 ncı madde masrafları fevkalâde bir mahiyet arz etmekle beraber bu masrafların karşılıkları fevkalâde menabiden değil, normal bütçe tasarrufatından veya elde edilen varidat fazlalarından teğmin olunuyor.

1940 malî yılı zarfında bu maddeden yapılacak sarfiyatın mühim bir kısmını 1939 bütçe kanununun 5 ncı maddesiyle verilmiş olan mezuniyete müstenid taahhüdlerin bakıyesi ve devamı teşkil etmektedir.

1939 malî yılı zarfında trafiğin takib ettiği seyir, bütçe tahmininden fazla varidat elde edeceğimizi göstermektedir. Önümüzdeki malî yıl zarfında da 18,5 milyon tren kilometresinden fazla bir trafik ve binnetice varidat fazlası memul olduğu gibi bazı hizmetlere aid sarfiyatta da tasarruf teğmini mümkün bulunmaktadır.

Maamafih idarenin malî müşkülâtlarla karşılaşmaması için fikrî ihtiyatla hareket edilmiş ve teahhüd mezuniyeti (8 000 000) lira üzerinden arz ve teklif olunmuştur.

Madde — 6

Kanun projesinin bu maddesi geçen senelerde olduğu gibi 1940 malî yılında da muamelâtı nakdiyeyi tedvir eylemek ve malzeme ve kömür stoku yapmak için Umum müdürlüğe istikraz akdi salâhiyeti, Maliye vekiline de bu istikraza kefalet mezuniyeti verilmesini teğmine matuftur.

Beynelmilel şartların inkişaf seyri nazarı itibare alınarak bu salâhiyet geçen senekinden (500 000) lira fazlasile (3 000 000) lira üzerinden talep edilmiştir.

Madde — 7

Her sene olduğu gibi Devlet demiryolları üzerinde meccanî veya tenzilâtlı ücretle kimlerin seyahat edebileceklerini ve nelerin nakledilebileceğini gösterir «D» cedveli tanzim ve bu cedvel hükümlerinin 1940 malî yılı zarfında tatbikını teğminen 7 nci madde arz ve teklif olunmuştur.

Madde — 8

1042 sayılı teşkilât kanununu muaddil 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin birinci fıkrasına istinaden demiryollarında teahhüdü veya sair suretle alâkası bulunanlara umumî idarenin usul ve talimatı dairesinde verilmekte olan meccanî veya nısıf ücretle seyahat müsaadenamelerinin adedi her sene bütçe kanununun bir maddesile tahdid edilmektedir. Geçen sene kabul edilmiş bulunan mikdar aynen teklif olundu.

Madde — 9

Mikdarlarının sureti katiyede tesbitine mahiyetleri itibarile imkân bulunmayan masraflar, geçen senelerde olduğu gibi bu madde ile mütehavvil olarak teklif edilmiş ve ibarede, esasa müessir olmayan küçük bir değişiklik derpiş olunmuştur.

Madde — 10

Kapatılmayan bazı hesabatın tasfiyesine devam edilmek üzere madde, 1940 malî yılı bütçe kanunu projesinde de ibka edilmiştir.

Madde — 11

1940 malî yılı bütçe projesinin A cedvelinde 3 ncü faslın 3 ncü maddesi olarak (Yüksek mühendis mektebi ile teknik okuldaki idare talebesinin masrafları) için (20 000) lira tahsisat talep edilmektedir.

Teknik okul ile Yüksek mühendis mektebi Nafia vekâletine bağlı olup masrafları da Nafia bütçesine mevzu tahsisattan karşılandığından bu mekteplerde okutturulacak idare talebesine aid masraflar mukabilinde talep edilmiş bulunan (20 000)li rannın da mezkûr vekâlet emrine ödenmesi ve bu paraların Nafia bütçesinin icab eden tertiblerine tahsisat kaydı ve bu tahsisat ilâvelerinin de hesabı katğide gösterilmesi derpiş edilmiş ve bu esasları teğminen bütçe kanunu projesile 11 nci madde arz ve teklif olunmuştur.

Madde — 12

Bu maddenin oirinci fıkrası, geçen sene olduğu gibi Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri için haftada (5) ve ayrıca senede (300) kiloyu geçmemek üzere getirtilecek eşya ve erzakın meccanen nakledilmesine matuftur. Meccanen mahrukat nakli için verilmekte olan müsaadenamelelerin yerine mahrukatın memur ve müstahdemler tarafından mubayaa ve naklindeki müşkülâta binaen, maliyet fiatı üzerinden mahrukat verilmesi esası derpiş edilmiş ve ikinci fıkra bu esasa göre tadilen teklif olunmuştur.

İdare kendi ihtiyacı için odun ve kömür mubayaa etmekte olduğundan bu mahrukatın teğmini bir müşkülât arzetyecekse de gaye, mahrukat teğmin ve tedariki hususunda sıkıntı çeken personele bir yardımdan ibaret bulunduğundan yapılacak yardım ara istasyonlarla mahrukat tedariki müşkül olan mahallerdeki memur ve müstahdemlere hasredilmiştir.

Madde — 13

Bu madde, 1932- 1939 malî yılları bütçe kanunlarının hükümleri 1940 malî yılı zarfında dahi devam edecek olan maddelerinin (H) cedvelinde gösterilmiş olduğunu ifade eder. Geçen sene bütçesinin de kanun metnine dahil bulunan 12 nei madde metinden çıkarılarak (H) cedveline ilâve olunmuştur.

Madde — 14 ve 15

Kanunun meriyet tarihile tatbikine memur makamları göstermektedir.

Bütçe masraf kısmına aid esbabı mucibe

KISIM : I

Fasıl : 1

Madde 1 — Daimî memur ve müstahdemler

(C) işaretli cedvelde unvan, derece ve adedleri tesbit edilmiş bulunan daimî memur ve müstahdemlerle bunların kadro karşılıklarında çalıştırılacak olanlara 2847, 3173 ve 3656 sayılı kanunların hükümleri dairesinde verilecek ücretler bu maddeye tahsisat olarak mevzu bulunuyor. 1940 malî yılı için talep edilen (10 848 715) liralık tahsisat, 1939 bütçe kanunu ile verilen tahsisattan (1 225 213) lira fazla olup bu fazlalık âtideki sebeplerden ileri gelmektedir :

1 - Kadronun tezyidi :

Umumi mütalea kısmında arzolunduğu üzere iş hacminde husule gelen fazlalık, işletme umurunun mevcud kadro ile tedvirini imkânsız kıldığından 974 kişilik kadro ilâvesi zarurî görülmüştür. Bunun 616 sı Harekete, 184 ü Cerre 66 sı Yola aid olmak üzere (866) sı aktif servisler ihtiyacının karşılığıdır.

Önümüzdeki malî yıl zarfında Ankarada açılacak olan hastane kadrosunun ilâvesile işletmeler sıhhi teşkilâtının takviyesi lüzumu sıhhat servisimizin kadrosunda da 77 kişilik bir tezeyüdü intaç etmiştir. Diğer bilcümle servislerle, işletmelerin merkez bürolarına yalnız (31) kişi ilâve olunmuştur.

2 - Geçen sene kadrosunun tahsisat farkı :

Geçen sene ilâve edilen kadroların ücretleri, tayinler için geçecek müddetlere nazaran, 6 - 12

ay **üzerinden** hesap ve ona göre tahsisat talep edilmiş olduğundan bu ücret farklarının madde yekûnuna ilâvesi icabeylemiştir.

3 - Kademe zamları :

Bulunduğu derecede iki seneyi dolduran ve sicili müsaid olan memur ve müstahdemlere 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri dairesinde verilecek kademe zamları nazarı itibara alınmıştır.

Madde 2 — Ankara mesken tazminatı

Devlet memurları ayhklarının tevhid ve teadülüne dair 30 - VI - 1939 tarih ve 3656 sayılı kanununun 26 ne maddesinde « . . . Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü memur ve müstahdemleri hakkındaki 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri mahfuz olub muvakkat tazminatları dahi halen tatbik edilmekte olan esaslara göre verilir» denilmekte olduğundan madde tahsisatında bu bakımdan bir değişiklik yapılmamıştır. Geçen seneye nazaran görülen (5816) lira fazlalık önümüzdeki malî yıl zarfında açılacak olan Ankara hastanesi personelinin mesken tazminatlarının da madde tahsisatına idhal edilmiş bulunmasından mütevelliddir.

Madde 3 — Muvakkat memur ve müstahdemler

Pancar, buğday, incir ve benzeri maddelerin nakliyat mevsiminde ve fuar zamanlarında normal kadro ile işletme ihtiyaçlarını teğmin etmek imkânsızlığı karşısında bilhassa cer ve hareket gibi aktif servisler personelini takviye zarureti hâsil olmakta ve bu maksadla muvakkaten çalıştırılacak memur ve müstahdem ücretleri 1 ne faslın 3 neü muvakkat memur ve müstahdemler maddesi tahsisatından karşılanmaktadır.

1939 malî yılı sarfiyat neticelerine göre tahsisattan eüzi bir mikdarın tenzili mümkün görülmüştür.

Fasıl : 2

Madde 1 — Daimî memuriyet harcırahı

İdareye yeniden alınan, bulunduğu yerden başka bir yere nakledilen, tekaüd olunan, kadro harici bırakılan veyahud sıhhî veya idarî sebeblerle hizmetine nihayet verilen memur ve müstahdemlere harcırah, tazminat ve tahsisatlar nizamnamesi mucibince verilecek harcırahlar bu madde tahsisatından tediye edilmektedir. Geçen seneye nazaran görülen (2763) lira fazlalık kısmen kadro ilâvelerinden kısmen de işletme kadroları arasında vazife icabı yapılacak nakillerin artmış olmasından mütevelliddir.

Madde 2 — Muvakkat memuriyet harcırahı

Bu madde, hasta ve mezun bulunanlara vekâlet etmek veya normal vaziyeti aşan işletme ihtiyaçlarını karşılamak üzere muvakkaten naklolunan memur ve müstahdemlerin harcırahlarına aid bulunmaktadır. Günden güne artan işletme faaliyeti, bu kabîl nakilleri çoğaltmış olacağından tahsisatın geçen senekinden (4 806) lira fazlasile teklifi lüzumlu görülmüştür.

Madde 3 — Devir ve teftiş harcırahı

Devir ve teftiş harcırahlarını karşılayan bu madde için geçen sene bütçesinde kabul edilen mikdardan (1 534) lira fazla tahsisat istenmektedir. Yukarıda kayid ve izah olunan trafik ve muamelât genişliği, bilhassa hareket ve cer gibi aktif servislerimizde kontrolün artırılmasını zarurî kılmıştır.

Hattın, işletmenin, varidat ve sarfiyatın sıkı bir murakabe altında bulundurulması idarenin

ısrarla takib ettiği bir prensib olmak itibarile devir ve teftiş masraflarında tasarruf teğmini kabil olmamıştır.

Fasıl : 3

Madde 1 — Ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırahları

Demiryolculuğun muhtelif branşlarında staj veya tahsil için ecnebi memleketlere gönderilen memur ve müstahdemlerle talebenin ücret, masraf ve harcırahları bu madde tahsisatı ile karşılanmaktadır. Yapılan bazı tasarruflara rağmen madde yekûnunda husule gelen (1 570) lira fazlalık, 1940 malî yılı zarfında İngiltereye gönderilmesi derpiş edilen talebe ve işçilerin ücret, masraf ve harcırahlarının ilâve edilmiş olmasından mütevelliddir.

Madde 2 — Ecnebi mutahasların ücret ve masrafları

Halen yol ve cer servisimizde çalışmakta olan bazı mutahasların hizmetleri 1940 malî yılında devam etmeyeceği cihetle bu madde için talep edilen tahsisat geçen sene bütçe kanunu ile verilmiş olan tahsisattan (16 640) lira noksan bulunmaktadır.

Madde 3 — Yüksek mühendis mektebi ile teknik okuldaki idare talebesinin masrafları

1939 bütçesine merbut (A) cedveline (ecnebi mutahaslarla ecnebi memleketlere gönderilecek memur ve talebenin ücret ve masrafları) unvanı ile mevzu bulunan 3 ncü fasıl, biri (ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memurların ücret, masraf ve harcırahları) na, diğeri de (ecnebi mutahasların ücret ve masraflarına) aid olmak üzere iki maddeyi ihtiva ediyordu.

Nafia vekâletinin teşkilât ve vazifelerine dair 25 - V - 1939 tarih ve 3611 sayılı kanunun 7 nci maddesinin son fıkrası hükmüne göre mezkûr vekâlete bağlı bulunan Yüksek mühendis mektebi ve teknik okulunda Devlet hesabına tahsillerini bitirenler, 20 - VI - 1938 tarih ve 3467 sayılı kanun hükümleri muvabince 6 veya 8 sene müddetle Nafia vekâleti teşkilâtında çalışmaya mecbur buldukları ve bu sebeble teknik servislerimizin ihtiyacına kâfi gelecek yüksek mühendis, mühendis ve fen memurlarının bulunmasına imkân olmadığı cihetle, Yüksek mühendis ve teknik okullarında idareimiz nam ve hesabına ve Devlet hesabına okuyan talebenin tâbi buldukları şerait dahilinde talebe okutturulması derpiş edilmiştir.

Bu maksadla 1940 teklifimizdeki (A) cedveli projesinin 3 ncü faslına (Yüksek mühendis mektebi ile teknik okuldaki idare talebesinin masrafları) namı ile 3 ncü madde ilâve edilmiş ve karşılığında (20 000) liralık bir tahsisat arz ve teklif olunmuştur. İşbu maddenin ilâvesine binaen fasıl unvanının da (ecnebi mutahaslarla stajiyer memur ve müstahdemlerin ve talebenin masrafları) şeklinde tadili icab etmiştir.

Fasıl : 4

Madde 1 — Memur ve müstahdemine verilecek ikramiye

Geçen sene bütçe kanunile verilmiş olan tahsisat aynen teklif edilmiştir.

Madde 2 — Kömür tasarruf ikramiyesi

1939 malî yılı sarfiyat miktarı, tahsisatın (20 000) lira tenkisini mümkün kılmıştır.

Madde 3 — 2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tazminatlar

2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesine istinaden tanzim ve Vekiller Heyetince kabul ve tasdik edilmiş olan hareirah, tazminat ve tahsisatlar nizamnamesinin 6 ncı faslına göre lokomotif ve ray otobüsleri makinistleri ile şeftren, kondoktör, ateşçi, gardfren ve gardvagon gibi personele verilecek kilometre, ameliyat trenleri, yatak, rampa, bekleme ve manevra tazminatı bu maddeye mevzu tahsisattan tediye olunmaktadır.

Bu tazminatlar, nizamnamenin tahdid ettiği mikdarlarda ve esas itibarile katedilecek kilometreye göre tahakkuk ettirildiğinden tahsisatında yapılacak tren ve lokomotif kilometresi üzerinden tesbiti zarurî bulunuyor.

1939 malî yılı tahsisatı (16 000 000) tren ve ayrıca (5 120 000) lokomotif kilometresine nazaran talep edilmişti.

Yukarıda bilmünasebe kaydedildiği üzere 1940 malî yılı zarfında (18 500 000) tren (7 400 000) lokomotif olmak üzere ceman (25 900 000) kilometre yapılacağı tahmin edilmektedir.

Bu suretle katar teşkil, tertib ve sevkü idaresine müteaallik hizmetler de artacağından geçen sene tahsisatından (111 332) lira fazlasile (808 450) lira arz ve teklif olunmuştur.

Madde 4 — 2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tahsisat ve tâli ücretler

Hareirah, tazminat ve tahsisatlar hakkındaki nizamnamenin 3, 4 ve 5 nci fasılları hükümleri dairesinde verilmekte olan fazla mesai ücretleriyle gişe, fena hava, temsil, su doldurma ve hizmet evi tahsisatları bu maddeden tediye olunmaktadır.

Geçen seneye nazaran görülen (22 350) lira fazlalık esas itibarile 1940 kadrolarına bu tahsisatlardan istifade edecek personelin ilâve edilmiş olmasından mütevelliddir.

Fasıl : 5

Madde 1 — Memur ve müstahdemlerin elbise bedeline % 50 yardım

Elbise talimatnamesine göre resmî elbise giymeğe mecbur memur ve müstahdemlerin elbise bedellerine idarece yapılmakta olan % 50 nisbetindeki yardım için her sene bütçelerine bu madde ile bir tahsisat vazolunmaktadır. 1939 malî yılının sekiz aylık sarfiyat mikdarına nazaran bu maddeden cüzî bir tasarruf teğmini mümkün görülüyorsa de 1940 kadrosuna yapılan ilâvelerin kısmı küllisini resmî elbise giymeğe mecbur personel teşkil ettiğinden (120 000) lira aynen teklif edilmiştir.

Madde : 2 — Tekaüd, dul ve yetim maaşları

Bu maddeden vuku bulan tediye mikdarı tahsisatın (1060) lira tenkisini mümkün kılmıştır.

Madde : 3 — 2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekaüd aidatı ile malûliyet karşılığı

2454 sayılı tekaüd sandığı kanunu mucibince daimî ve müseccel memur ve müstahdemlerin istihkaklarından her ay % 5 nisbetinde bir tevkifat yapılmakta ve buna mukabil idaremiz tarafından da ayrıca % 5 tekaüd ve % 1/2 malûliyet karşılığı verilmektedir.

Tediye edilecek mikdarın mezkûr kanunun 5 nci maddesinin 5 nci bendi ile 6 ncı maddesinin son fıkrası hükümlerine göre bütçeye tahsisat olarak vazı icab eder. Gerek kadroya ilâve edilen gerekse 1940 malî yılı zarfında terfii mümkün görülen veya tescil edilecek olan memur ve müstahdemlerin dolayısıyla sandığa ödenecek aidat mikdarı tezayüd etmiş ve madde tahsisatı geçen seneye nazaran (50 000) lira fazla teklif olunmuştur.

Madde : 4 — İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğrayanlara veya ailelerine nizamname mucibince verilen tazminat

İdare hizmetinden çıkarılan veya kazaya uğrayan memur ve müstahdemlere harcırah, tazminat ve tahsisatlar nizamnamesinin 7 nci fıslındaki hükümler dairesinde verilecek olan tazminatlar bu madde tahsisatı ile karşılanmaktadır. Geçen sene bütçesile verilen (5 000) liranın kifayetsizliği karşısında bu maddeye (12 000) liralık münakale yapılmasına meburiyet hâsıl olmuştur.

Ancak, yapılacak sarfiyat miktarını katgıyetle tesbit imkânı bulunmadığından 1940 malî yılı için (10 000) lira teklifi ile iktifa olunmuştur.

Madde 5 — Eskişehir çırak pansiyonu masraflarına yardım.

Demiryollarımızın teknik ihtiyaçlarını mükemml bir surette karşılayacak kabiliyette olması bakımından yalnız Türk demiryolculuğunu değil memleket endüstrisi inkişafının da şerefli bir âbidesini teşkil eden Sivas Cer atelyesinin açılması çırak pansiyonu faaliyetinin arttırılmasını bir kat daha lüzumlu ve zarurî kılmıştır.

Filhakika, milyonlar sarfile vücade getirilen bu modern müessesenin tam randımanı teknik bilgi ve kabiliyeti yüksek sanatkârlar sayısının arttırılmasına bağlı bulunuyor. Bu gayeye en mükemmel şartlarla ve mümkün olabilecek süratle ulaşmak maksadile Eskişehirdeki pansiyon binasının inşaatı devam etmektedir.

1940 malî yılı bütçesinde çırak pansiyonu masrafları için (75 000) lira tahsisat teklif olunmuştur. Talimatnamesi hükümlerine göre çıraklardan tahsil edilen pansiyon ücretleri ayrı bir madde halinde varidat kısmına dahil bulunduğundan idarenin yapacağı sarfiyat, pansiyon masraflarına bir iştirak veya yardımdan başka bir şey değildir.

Madde 6 — Mekteb bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdem çocuklarının tahsil masraflarına yardım

Kültür devamının tahakkukuna imkân nisbetinde yardım etmek ve demiryolu çocuklarını demiryolu camiası için faydeli birer uzuv haline getirmek maksadile tesis edilmiş bulunan Konya ve Eskişehir talebe pansiyonlarında mekteb bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdemlerin çocukları ibate, iâşe ve tedris olunmaktadır. Bu müesseseler sayısını arttırmak ve kadrolarını tevsi ve tezyid etmek yalnız demiryolları idaresi hesabına değil, aynı zamanda memleket hesabına bir kazanç olacaktır. Ancak, bütçe darlığı dolayısıyla tahsisatın tezyidi mümkün görülmemiş geçen sene bütçesile verilmiş olan (53 324) lira aynen teklif olunmuştur.

Madde 7 — İlâçlar, sıhî imdad kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhî muavenet, cenaze ve sıhî levazım ve nakliye ve sıhî tedabir masrafları

Bu madde ile talep edilmekte olan tahsisat, mualecat, imdad kutuları, sanatoryom, mütahassis muayene ve tedavisi, lâboratuar tahlilleri, hastane, eczane, sıhî nakliye, sıhî tedabir ve yardımlar için sarfedilecek mebalîğ karşılığıdır.

Önümüzdeki malî yıl' içinde Ankarada açılacak olan hastanenin masrafları ile memur ve müstahdem kadrosuna yapılan ilâveler neticesinde artacak olan yardımlar göz önünde bulunduğumuz ve asgarî bir hesaba tahsisatın (28 000) lira tezyidi teklif edilmiştir.

Madde 8 — Demiryolları spor teşekküllerine yardım

Demiryolları spor teşekküllerine yapılacak yardımlar için 1939 bütçe kanunu ile verilmiş olan (1 000) lira asgarî masraflara bile kâfi gelmediğinden bu maddeye (1 000) liralık bir münakale yapılması zarurî görülmüştü. Memleket sporunun inkişafına kendi vesait ve personeli ile yardım etmek Devlet demiryolları idaresinin yalnız içtimaî vazifesi değil aynı zamanda kanunî bir

mükellefiyetidir. Filhakika 29 - VI - 1938 tarih ve 3530 sayılı beden terbiyesi kanununun 21 nci maddesi, memur ve işçi sayısı 500 den fazla olan müesseselerin ifaya mecbur oldukları hususını tasrih etmektedir.

Bütçe darlığı dolayısıyla idare spor teşekküllerinin geniş ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir tahsisat talebine, imkân görülemediğinden geçen sene tahsisatının (1 000) lira fazlasıyla (2 000) lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 6

Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları

İstasyon ve limanlarda ticarî eşyanın tahmil ve tahliyesi için istihdam edilen ve kadroya dahil bulunmayan hamalların ücretleri ile bu tahmil ve tahliyenin ihale suretile yapıldığı ahvalde müteahhidlere tediye olunacak paralar bu fasıl tahsisatından teğmin olunmakta ve buna mukabil mürsil veya mürselünileyhten tahsil olunan ücretler bütçemizin varidat kısmında yer almaktadır. Trafiğin mütezayid seyri bu fasıl masraflarını arttıracak ise de tam vagon hamuleli nakliyatta tahmil ve tahliyenin ekseriya mürsil veya mürselünileyh tarafından yaptırılmakta oluşu nazarı itibare alınarak geçen sene tahsisatının aynen teklifi eihetine gidilmiştir.

Fasıl : 7

Madde : 1 — Matbu evrak, kırtasiye ve mecmua bedelile Demiryollar dergisine yardım

Şebekenin uzaması ve yeni istasyonların küşadı, trafik ve umumî muamelâtın mütezayid seyri kırtasiye ve matbu evrak istihlâkını arttırdığı gibi fiatlarda husule gelen yükseliş de sarfiyat miktarına müessir bulunuyor.

Kırtasiye ve matbu evrak ihtiyaçlarıyla demirbaş mahiyetinde olmayan hizmet talimatnamelerinin tabı ve teclid masrafları, idarenin abone olduğu gazete ve mecmuaların bedelleri ve Demiryolları dergisinin muhtemel açığı bu madde tahsisatı ile teğmin edilmektedir. 1939 bütçe kanunu ile verilmiş olan (200 000) lira kifayet etmediğinden sene içinde (50 000) liralık bir münakale yapılmasına zaruret hâsıl olmuştu. 1940 malî yılı zarfında bu maddeden yapılacak sarfiyat için geçen sene bütçe kanunu ile verilen tahsisattan (60 000) lira fazla teklif edilmiştir.

Madde : 2 — Binaların, muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ ve sair müstehlek mevad masrafları

İşletme faaliyetinin mütemadi inkişafı bütün masraflarda az çok bir yükselmeği icab ettirmekle beraber bu yükseliş gerek bu madde masraflarında gerekse aşağıda tayin ve izah olunacağı üzere 8 nci fasıldaki bakım ve teclid masraflarında çok ciddi tasarruf gayretlerine rağmen gayri kabili içtinab bulunuyor.

1939 malî yılı bütçesinin ihzarında (16 000 000) tren kilometre tahmini esas ittihaz edilmişti. Senenin sekiz aylık neticelerine göre trafiğin tahmin edilen miktarı tecavüz edeceği anlaşılmış ve 1940 malî yılı için asgarî (18 500 000) tren kilometre kabulü zarurî görülmüştür.

Bu sebeble yalnız cer hizmeti için kömür sarifiyatı beher tren kilometreye 22 kilo hesabı (407 000) tona baliğ olacaktır. Tren kilometresinin bu tezaüdü cer faaliyetile alâkalı bulunan bilcümle müstehlek malzeme miktarının da fazlalaşmasını istilzam etmekte, kömür ve malzeme fiatlarında ise bir tenezzül memul olmadığından miktar itibarile husule gelen fazlalıklar tahsisatın tezyidini zarurî kılmaktadır. Bundan başka 1940 malî yılı zarfında açılacak olan istasyonlarla Ankara hastanesinin müstehlek malzeme ve tenvir, teshin ihtiyaçları da nazarı itibara alınmış ve yapı-

lan teknik hesaplar neticesinde tesbit olunan miktar, geçen sene bütçe kanunu ile verilmiş olan (5 783 011) lira tahsisattan (416 086) lira fazla bulunmuştur.

Madde 3 — Holerit makinalarının icar bedeli ile vesair masrafları

İşletmenin muhtelif branşlarına aid tezahüratın kül halinde tedkik ve mutaleası ve rakamlarla ifadesi demek olan demiryolu istatistikleri, işletme muhasebesinin yardımcı olmaları bakımından büyük bir kıymet ifade ederler. Müessesenin faaliyet, muvaffakiyet ve inkişafının mukayesesi suretile işletme vazifesinin ifası hususunda emin ve lüzumlu esasları veren bu istatistiklerin kıymet ve ehemmiyetleri tanzim edilme sūratlarıyla makūsen mūtenasibtir.

Türkiye Devlet demiryolları gibi faaliyet sahası ve iş hacmi çok geniş olan bir müessesede bu sūratın el ile teğmini imkānsız bulunduğundan en müsaid vasıta olarak delikli kart makinalarının istimali düşünölmektedir. Gerek istatistiklerin gerekse imkān nisbetinde muhasebe kayıtlarının tanzimi hususunda istifade edeceğimiz bu makinaların kira bedeli ile kart vesair masraflarını karşılamak üzere (A) cedveli projesinin 7 nei faslına (Holerit makinalarının icar bedeli vesair masrafları) namile bir madde ilāve edilmiş ve (50 000) liralık tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl : 8

Madde 1 — Demirbaş eşyanın bakım ve tecdidi

Demirbaş servetinin hüsnü halde muhafaz ve idamesi için ihtiyarı icab eden bakım ve tecdid masrafları bu maddeden tediyelunmaktadır. Tamir ve tebdili ancak katğı lüzum ve zaruret hallerine inhisar ettirilmiş olmasına rağmen, şirketlerden müdevver hatlardaki istasyonlar demirbaşlarından mühim bir kısmının gayri kabili istimal ve istifade bir vaziyette oluşu tahsisatın geçen seneye nazaran bir miktar tezyidini istilzam eylemiştir.

Madde 2 — Üst yapının bakım ve tecdidi

Üst yapı umumî tabiri ile ifade edilen hat ve yataklarla ray, travers ve küçük malzeme ve makasların ve yolun ferî tesisatının bakım ve tecdidine müteallik malzeme ve elemeğı masraflarının tahsisatı bu madde ile talep edilmektedir.

Üst yapı bakım ve tecdidi için 1939 bütçe kanunu ile verilen tahsisat, (3 454 700) lira idi. 1940 malî yılı için tesbit ve teklif edilen miktar geçen sene tahsisatından (667 765) lira fazla olup bu farkın (46285) lirası yol çavuş ve muavinleriyle bekçilerinin, (148 720) lirası yol amelesinin ücretlerine, (250 000) lirası balast, (25 160) lirası kar siperleri masraflarına ve (197 600) lirası da işletmeye açılan hatların normal bakım masrafları karşılığı olarak İnşaat idaresine ödenecek mebalige aiddir.

Önümüzdeki malî yıl içinde tamirata idaremize intikal edecek olan Divrik - Ilıç, Ilıç - Kemah, Kemah - Erzincan kısımları ile gece seferlerinin ve seyrü sefer kesafetinin tevlid ettiği yeni ihtiyaçların karşılanması için yol çavuş, çavuş muavini, ve amelesi ile bekçilerinin tezyidi zarurî bulunmaktadır.

Umumî şebekede normalin % 50 si nisbetinde noksan bulunan ve doğrudan doğruya hattın emniyetile alākadar balastın sekiz senelik bir programla ikmali derpiş edilmişse de tasarruf zaruretleri bu miktarın asgarî hadler üzerinden tesbitini infaç etmiştir. Ârızalı arazideki karların hattı kapamasına mâni olmak için icabeden kar siperlerinin tesisi masrafları da tahsisata ilāve olunmuştur.

Esbabı arzolunan işbu ilāvelerle madde tahsisatı (4 122 465) lira olarak tesbit ve teklif edildi.

Madde 3 — Diğer tesisatın bakım ve tecdidi. Elektrikli ve elektriksiz işaretler masrafları, liman, rıhtım ve bilūmum deniz vasıtaları silolar masrafları dahil)

Bu maddeye mevzu tahsisat, muharrrik ve müteharrrik edevat, demirbaş ve üst yapı haricinde ka-

lan bilmüm tesisat unsurlarının bakım ve tecdidi için sarfedilen mebalığ karşılığıdır.

İmtiyazlı şirketlerde gördüğümüz gibi mütemadi bakımın ihmal edilmiş olması evvelâ tesisat kıymetlerinin ziyana ve zamanla da işletme umurunun tehlikeye düşmesine sebebiyet verir. Bu itibarla, tesisat servetinin hüsnü halde muhafaza ve idamesine matuf olan bu sarfiyat işletme faaliyetinin ve tesisat kıymetlerinin fazlalaşması ile mütenasiben yükseliyor.

1940 malî yılı bütçe projesinde bu madde için talep edilen tahsisat geçen sene verilen tahsistattan (372 876) lira fazladır. Bu farkın (46 590) lirası yol atelyesi işçi ücretlerine (100 000) lirası binaların, (60 000) lirası da Samsun, Mersin ve Alsancak istakatlarının tamir ve tecdid masraflarına aid bulunmaktadır. Bunlardan başka liman masrflarında, telgraf ve emniyet tesisatı müştehluk malzemesinde hâsıl olan farklar da dahili hesap edilmiş yapılması mümkün görülen tasarrufat nazarı itibare alındıktan sonra madde yekûnu (1 277 476) lira olarak tesbit ve teklif olunmuştur.

Madde : 4 — Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve tecdidi

Trafikten en çok müteessir olan muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve tecdid masrafları bu madde tahsisatından karşılanmaktadır. Bundan evvelki maddeler esbabı mucibesinde tesisat kıymetlerinin muhafaza ve idamesine müteallik masrafların mahiyetlerine temas edilmiş ve bu husustaki ihmalin kıymet kayıplarına ve işletmenin tehlikeye düşer olmasına sebebiyet vereceği arz olunmuştu. Muharrik ve müteharrik edevatın icab eden tamir ve tecdidlerinin yapılmadığı ahvalde ise tehlike daha evvel kendisini gösterir, işletme tevakkuf eder. Mevcud muharrik ve müteharrik edevatla bu günkü trafiği karşılamak mecburiyetinde oluşumuz bunların daha kısa müddetlerde tamire sevkini istilzam etmektedir. Sivasta kurulan modern atelye ile tamir ve tecdid imkân ve şartları yükselmiş bulunuyor. Yukarıda bilmünasebe kaydedildiği üzere gerek 1940 malî yılı için tahmin olunan tren kilometresinin fazlalığı gerekse Sivas atelyesinin daha geniş bir surette faaliyette bulunması imkânının tabassülü muharrik ve müteharrik edevatın yapılacak tamir ve tecdidlerini arttıracaktır.

Bu meyanda malzeme fiatlarında vukua gelen yüksekliği de nazarı itibara almak icab eder.

237 makinenin büyük tamiri için beheri (7 000) liradan (1 659 000) lira, 237 makinenin orta tamiri için beheri (3 500) liradan (829 500) lira, 800 yoleu vagonunun tamiri için beheri (650) liradan (520 000) lira, 4 500 yük vagonunun tamiri için beheri (120) liradan (440 000) lira hesap edilmiş, Sivas da dahil olduğu halde atelyelerin umumî masrafları için (910 000), muharrik ve müteharrik edevatın depolardaki cari tamirâtı için (1 000 000), motörlü vesaitle Mudanya hattının makine ve vagonları için (35 000), bilmüm elektrikantrallarının işçi yevmiyelerile malzeme masrafları için (97 000) ve tathirat işlerinde çalıştırılan amele ve lavajcı ücretleriyle tathirat malzemesi için de (450 150) liranın ilâvesinden sonra madde yekûnu (6 040 650) lira olarak tesbit ve teklif olunmuştur.

Madde : 5 — Fidanlıklar ücret ve masrafları

Sirkeci, Kayseri ve Erzurumda tesis edilecek fidanlıkların ücret ve masraflarını da karşılaması için madde tahsisatının (24 029) lira tezyidi teklif olunmuştur.

Fasıl : 9

Madde : 1 — Transit vagonların edevat tatili ücreti

Gerek Avrupa demiryollarından, gerekse Sovyet ve cenub demiryolları hatlarından hatlarımıza geçen vagon ve arabalar için mevcut anlaşmaların hükümleri dairesinde tahakkuk ettirilen istimal ve tatili edevat ücretleri bu maddeden tediyeye olunmaktadır. Geçen sene bütçe kanunile verilmiş olan tahsisat aynen teklif edildi.

Madde : 2 — Semplon ekspresi ağından Türkiye hissesi

Semplon ekspresinin yatkı vagonlar kumpanyasıle Franco - Héliénique demiryollar şirketine garanti edilen muhtemel açıklarından ve keza trafik mümessil idaresi olan Fransız demiryolları millî şirketinin temsil masraflarından Türkiye Devlet demiryollarına isabet eden hisse bu maddeye mevzu tahsisatla karşılanmaktadır. İdaremize isabet edecek hisseyi katıyetle tesbit imkânsızlığına binaen madde müteahvil olarak teklif edilmekte ise de geçen seneler sarfiyat miktarı ve trafik umumî vaziyeti nazarı itibare alınarak tahsisatın (2 000) lira tenkisi cihetine gidilmiştir.

Madde 3 — Mücavir demiryollarına verilen rödövanlar

Sovyet, Cenub ve Franko - Héliénique demiryolları idareleriyle idaremiz arasındaki komşuluk münasebatını tanzim eden mukavelelerin hükümlerine göre tediyesi lâzım gelen rödövanlar bu maddeye tahsisat olarak vazedilmiş bulunmaktadır.

Yapılan hesaplar neticesinde tahsisatın (300) lira tenkisi mümkün görülmüştür.

Madde 4 — Demiryolları ittihadları ve takas büroları idare ve temsil masrafları

Beynelmilel demiryolu münakalâtını tanzim veya bu münasebatın tevliid ettiği alacak ve borçları tasfiye eden demiryolu idareleriyle takas bürolarına iştirakimiz dolayısıyla beynelmilel anlaşmaların esasları dahilinde tahakkuk eden borçlarımız bu madde tahsisatından tediyeye olunmaktadır. 1939 bütçe kanunu ile verilmiş olan (6 000) lira aynen teklif edildi.

Fasıl: 10

Madde 1 — İrad getiren emlak ve resim ve vergileri

İrad getiren emlakın vergi ve resimlerini karşılamakta olan bu madde tahsisatının, sarfiyat miktarına nazaran (1 000) lira tezyidi icab etmiştir.

Madde 2 — Kaza ve ticarî eşya hasarat ve ziyat tazminatı

Trafik kesafeti kaza, hasar ve ziya ihtimallerini arttırmakla beraber işletme umurumuzun gün geçtikçe daha iyi ve muntazam bir şekilde cereyan etmesine binaen geçen sene tahsisatı aynen ipka edildi.

Madde 3 — Eski seneler borçları

1940 mali yılı zarfında tediyeye edilmesi icab eden eski sene borçlarımızın yekûnu (12 580) lira olarak tesbit edilmiştir.

Madde 4 — Reddiyat ve bilet satışı aidatı

Demiryolları ile yapılacak yoleu nakliyatını teshil ve tezyid etmek maksadile muhtelif seyahat büro ve acentelerine, sattırduğumuz biletlerin esmanı üzerinden mukaveleleri mucibince tediyeye edilen komisyonlarla geçen senelere aid olup fazla tahsil edildiği veya nakliyat hacmine göre tenzilâta tâbi olduğu cihetle eşhabına reddi icab eden nakil ücretleri ve keza teşvikî sanayi kanunundan istifade eden müesseselere aid nakliyat ücretlerinin iade olunacak muayyen yüzdeleri bu maddeye tahsisat olarak mevzu bulunuyor. Yapılacak reddiyat geçen senelere aid olduğundan ve cari yıl içinde Karabük gibi teşvikî sanayi kanunundan istifade edecek mühim fabrikalar malzemesinin nakliyatı yapılmadığından (50 000) lira tahsisatın kâfi geleceği mülâhaza edilmiş ve bu yolda teklifte bulunulmuştur.

Madde 1 — Posta, telgraf ve telefon ücretleri

Gerek muamelâtın umumî inkişafı, gerekse rasyonel bir çalışma tarzının istilzam ettiği süratin teğmini mülahazası telefon, telgraf ve posta masraflarının artmasında müessir bulunuyor. 1939 malî yılı sarfiyat miktarına göre madde tahsisatının (4 900) lira tezyidi lüzumlu görülmüştür.

Madde 2 — İlân ücretleri

Arttırma, eksiltme ve ihale kanunu hükümleri dairesinde yapılacak mubayaata aid ilân ücretleri taallük ettikleri tertiblerden tediyе olundukları cihetle 1939 tahsisatının tezyidinde lüzum görülmemiş, (16 000) lira aynen ipka ve teklif edilmiştir.

Madde 3 — Mahkeme masrafları, serbest avukat ücretleri

1939 bütçesile alınan (25 000) lira aynen ipka edilmiştir.

Madde 4 — Faiz, aciyе ve akçe farkları

Beynelmîlel trafik borçlarının tesviyesi için icab eden serbest kambiyo müsaadenamelerinin defaten istihsali mümkün olmadığından ödediğimiz faiz, bir miktar tezayüd etmektedir.

Önümüzdeki malî yıl içinde yapılacak sarfiyatı karşılamak üzere madde tahsisatının (3 000) lira tezyidi teklif edilmiştir.

Madde : 5 — Sigorta ücret ve sermayesi

Sigorta edilecek kıymetlerin fazlalaşmasına binaen tahsisatın (5 000) lira tezyidi zarurî görülmüştür.

Madde : 6 — Temsil masrafları

Tahsisat, geçen senelerin bütçe kanunlarile verilmiş olan miktar üzerinden istenmiştir.

Madde : 7 — Beynelmîlel demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirak masrafı

Önümüzdeki malî yıl içinde, Türkiyede beynelmîlel bir kongre akdi mukarrer olmadığından tahsisatın (35 000) lira tenkisi teklif edilmiştir.

Madde : 8 — Zehirli gazlerden korunma tertibatı masrafı

Zehirli gazlerden korunma masrafları için geçen senelerde olduğu gibi (20 000) lira teklif edilmiştir.

Madde : 9 — Mebani icarı

İşletme ihtiyaçlarına binaen yeniden bazı binaların isticarı mevzu bahis olmadığından 1939 bütçe kanunu ile verilen (5 000) liranın tezyidinde lüzum görülmemiştir.

Madde : 10 — Müteferrik masraflar (Misafir kabul masrafları dahil)

Müteferrik mahiyetteki bileümle masrafları karşılamakta olan bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (985) lira gibi cüzî bir fazlalıkla teklif edilmiştir.

Madde : 11 — Gayri melhuz masraflar

Gayri melhuz masrafların mahiyeti itibarile bu maddeden yapılacak tediyе miktarını tesbit ve tahmine imkân olmadığından 1939 bütçe kanunu ile verilen (3 500) liranın aynen teklifi cihetine gidilmiştir.

KISIM - II

Fasıl : 12

Mubayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları

Vasatı kurlar üzerinden yapılan hesaplar, bu fasıl tahsisatının (61 130) lira tenkisine müsaid görülmüştür.

KISIM - III

Fasıl : 13

Demirbaş tezyidi

Bütçemizin üçüncü kısım masrafları, mahiyetleri itibarile diğer masraflardan tamamen farklı bulunmaktadır. İşletme ihtiyaçlarına binaen her sene bütçesile peyderpey yapılan bu masraflarla demiryollarımızın tesisat, servet ve sermayesi tezayüd ediyor.

Vazifesi esas itibarile işletmeyi teğmin ve tesisatı muhafazadan ibaret olmakla beraber idare, bütçesinin imkân ve müsaadesi nisbetinde, millî bir servet teşkil eden tesisatını arttırmayı ve bu suretle işletme ihtiyaçlarını daha iyi şartlarla ifa etmeği gaye bilmektedir. Bu kısmın birineci yani « A » cedvelinin 13 ncü faslı demirbaş tezyidine aiddir. Önümüzdeki malî yıl içinde açılacak olan Ankara hastanesinin, Cizre kısmında açılacak yeni istasyonlarla Pendik ve Erzurum garlarının, askerî durakların, muhtelif işletmelerle merkez devairinin, tamiratın daha seri ve iktisadî olması için Sivas ve diğer atelyelerle depoların demirbaş tezyid ihtiyaçlarından teğmini mübrem olanlarının bedelleri hesap edilmiş ve binnetice demirbaş tezyid tahsisatı (517 169) lira olarak tesbit ve teklif olunmuştur.

Fasıl : 14

3071 sayılı kanununun 2 nci maddesi mucibince Sivas cer atelyesi tezgâh ve sair tesisat masrafları

3071 sayılı kanunla verilen mezuniyete istinaden girişilmiş teahhüd bakiyesi olub önümüzdeki malî yıl zarfında tediyesi icab eden mebalîğ (120 000) lira olarak hesap ve tesbit edilmiş ve mezkûr kanunun 2 nci maddesi mucibince bu miktarda tahsisat vazı istenmiştir.

Fasıl : 15

3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedelile gümrük resmi ve sair masrafları

Muharrik ve müteharrik edevat mubayaa için 16 milyon liraya kadar teahhüde girişilmesine mezuniyet veren 3247 sayılı kanunla bu kanunun 1 nci maddesini muaddil 3319 sayılı kanun hükümlerine göre teahhüd bedelleri ve gümrük resim ve masraflarından her sene sarfedilecek mikdarın idaremiz bütçesine tahsisat olarak vazolunması lâzımdır.

1940 malî yılı zarfında ödenmesi icabeden İngiliz lirası borcu vasatı kurlar üzerinden türk parasına tahvil ve ayrıca gümrük resim ve masrafları için (300 000) lira ilâve edilmiş, bu suretle tesbit edilen (2 560 000) lira tahsisat olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 16

Ankara gar, büfe ve gazinosu için mütedavil sermaye

Hükûmet merkezinin bilhassa yabancılar için bütün diğer şehirlerimize nazaran mümtaz bir mevkiî haiz olduğu şüphesizdir. Bu modern şehrin lâyük olduğu gar binasına kavuşmasını müteakib gar gazinosu da inşa edilerek işletilmeğe başlandı. Her büyük şehirde olduğu gibi garın lâzımı gayrimufarık olan bu gazinonun işletilmesinde idaremizin istihdaf ettiği şey, bir kazanç membaı bulmaktan ziyade, Hükûmet merkezine yakışır bir tarzda ve herkeste müsbet bir intiba hâsıl edecek şekilde intizam, temizlik ve mükemmeliyet nümunesi verebilmektir. Bu gayenin teğminine matuf gazino masraflarını karşılamak üzere (20 000) liralık mütehavvil bir sermaye tahsisi arz ve teklif edildi.

Fasıl : 17

3698 sayılı kanununun 1 nci maddesi mucibince feribot ve tesisatı masraflarının faiz ve itfa karşılıkları

6 - VII - 1939 tarihinde kabul ve 13 - VII - 1939 tarihinde neşredilen 3698 sayılı kanununun 1 nci maddesindeki mezuniyete istinaden Münakalât vekâleti, Haydarpaşa ile Sirkeci arasında işletilecek feribotlarla bunlara aid teçhizat ve her türlü malzeme satın alınması, feribot yanarşma yatakları, dalgakıran, mebanî vesair tesisat, inşaat, amelîyat, istimlâk ve bunlara müteferri sair levazım ve hizmetler için (4 300 000) liraya kadar taahhüdlere girişmeğe salâhiyettar olub bu taahhüdlerin (1 800 000) lirası 3525 sayılı kanunla tasdik edilen anlaşma mucibince açılan krediden ve (2 500 000) lirası da 3628 sayılı kanununun 5 neimaddesile çıkarılacak bonolar hasılatından teğmin olunacaktır.

Bu paralar Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü bütçelerinde açılacak hususî bir fasla irad ve tahsisat olarak kayid ve sarfolunacak, senesi içinde sarfedilmeyen mebalîğ aynı işe sarfedilmek üzere müteakib senelere devredilecektir. 3698 sayılı kanununun 1 nci maddesinin son fıkrasında («Bu suretle sarfedilecek mebalîğ 1939 senesinden itibaren 10 sene içinde itfası şartile senelik itfa mikdarları ve faizleri Devlet demiryolları bütçelerine konacak tahsisattan ödenir » denilmekte olduğundan 1940 bütçe kanunu projesinin (A) cedveline işbu 17 nci fasıl ilâve edilmiştir. Mukavelelerin henüz akdedilmemiş olmasına binaen sarfiyat mikdarının balîğ ve itfa plânları malûm olmadığından (100 000) lira tahsisat vazî kâfi görülmüştür.

KISIM : IV

Fasıl : 18

Trabzon - İran Otobüs ve kamyon işletmesi masrafları

Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masraflarına karşılık olan bu fasıl 1939 bütçe kanunu (A) cedvelinin 17 nci faslına tekabül eder. Fasıl numarasında husule gelen bu değışiklik, (A) cedvelinin III ncü kısmına yukarıda arzedildiği üzere bir faslın ilâvesinden mütevellid bulunuyor. 18 nci faslın 1 nci maddesi ücret ve yevmiyeler, 2 nci maddesi de sair masraflara aiddir.

İşletmenin faaliyet neticeleri geçen sene bütçe kanunu ile verilen tahsisata nazaran 1 nci maddede (14 758) ve 2 nci maddede (12 283) liralık tasarruf teğminini mümkün kılmıştır.

Fasıl : 19

Akçakale hangarı inşaat masrafları karşılığı

İlimize Münakalât reisliği hesabına inşa edilen cenub demiryolları üzerindeki Akçakale istasyon hangarının inşaat masraflarından mahsubu yapılamayan miktarının mahsubunu teğmin etmek ve bir defaya mahsus olmak üzere (A) cedveli projesinde (Akçakale hangarı inşaat masrafları karşılığı) namile açılan bu fasıl için (1750) lira tahsisat teklif edilmiştir.

Fasıl : 20

1715 sayılı kanununun 8 nci maddesi mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı

Masraf fasılları umumî yekûnun % 1 i olarak hesap edilmiştir.

1940 - 1941 malî senesi hasılat bütçesi

1940/1941 malî senesinde Devlet demiryolları şebekesinin vasatî işletme uzunluğu 6960 kilometreyi bulmuş olacaktır.

Şebekenin umum gelirini, beher kilometreye isabet eden miktar üzerinden mütalea ettiğimiz takdirde son beş senenin kilometrik varidatının aşağıdaki seyri takib ettiği görülür.

Bir kilometreye isabet eden hasılat		Hattın vasatî uzunluğu
Lira	Senesi	Kilometre
5191	1934/1935	4728
4171	1935/1936	5582
4966	1936/1937	6081
5036	1937/1938	6558
5176	1938/1939	6714

Bu rakamların tedkik ve mütaleasından anlaşılacağı üzere beher kilometreye isabet eden varidat miktarı tedrici bir surette artmakta devam etmektedir.

Bu neticeler mukayese edilirken yolcu ve eşya tarifelerinin tezahür eden yeni ihtiyaçlar karşısında mütemadiyen tadil ve ücretçe tenzil edilmekte bulunmasının da nazarı dikkatten dur tutulması icab eder.

Çünkü Devlet demiryollarının yapmakta olduğu tarife tenzilâtı mücerred bir fazla varidat teğmini gayesine matuf olmayıp yurdumuzun ticarî, ziraî, sınaî bünyesini kuvvetlendirmek için Devletin almakta olduğu iktisadî ve isabetli tedbirlerle de çok yakından alâkadar bulunmaktadır.

Bir halde ki, yurdumuzun muayyen bölgelerinde yetişen mahsuller, o mntakaya henüz demiryolu uğramadığı veya ecnebi bir şirketin yüksek ücretli tarifeleriyle işletilen demiryolları mevcut olduğu zaman ancak mahallî ihtiyaca tekabül edebilecek miktarlara inhisar ederken demiryollarının buralara kadar uzaması veyahud mevcut bir şirket demiryolunun Devlete intikal etmesi ile tarifelerde yapılan tenzilât sayesinde bu mahsulâtın istihlâk mahallerine kolaylıkla sevki ve bu suretle de kısa bir zamanda istihsalinin bir kaç misli artması mümkün olabilmektedir.

Tarifeler

Geçen senelerde olduğu gibi tarifelerde yapılan ıslahat faaliyetine 1939 takvim yılında da devam edilmiş ve edilmekte bulunmuştur.

Bu eümleden olarak ihdas, teşmil ve tadil edilen yolcu ve eşya tarifeleri aşağıda gösterilmiştir.

Yolcu tarifeleri :

1 — Bu sene zarfında işletmeye açılan Erzincan - Erzurum kısmına, şebekede meri bilûmum yolcu tarifeleri teşmil edildikten başka her yeni açılan hatta olduğu gibi bu kısımda seyahat edecek aelûmum yolculara da umumî tarife üzerinden % 50 tenizlât yapılmıştır.

2 — Buldukları mahallerde muhtelif dereceli mektebler olmaması dolayısıyla mektebi bulunan en yakın şehir veya kasabalara her gün gidib gelmek mecburiyetinde bulunan çocuklara 1 - 70 kilometrelik mesafelerde tatbik edilmekte olan % 90 tenzilli yolcu tarifesi, ekserisi pek küçük yaşta olan talebenin aile ve mekteb muhiti haricinde her türlü tehlikeden korunmasını ve mekteblerine tam bir emniyet altında gidib gelmelerini teğmin için, asgarî on kişilik talebe grublarına bu maksadla refakat edecek kimselere de teşmil edilmiştir.

3 — Mersin - Mamure ve Toprakkale - Payas kısımlarında meri olub tatbikatı gerek bu muntakânın ticarî münasebatı ve gerek demiryolu trafiği için çok iyi neticeler vermiş olan % 60 ilâ %70 tenzilli yolcu tarifesi bir taraftan Hatayın ana vatana iltihakı dolayısıyla Payas - İskenderun kısmına ve diğer taraftan da Mersin, Adana ve İskenderunla ticarî münasebetleri oldukça sıkı ve daha fazla inkişafa müsaid bulunan Mamure - Fevzipaşa kısmı istasyonlarına (her iki kısımda meri tarife ücretleri yekdiğerine eklenmek suretile tatbik olunmak üzere) teşmil edilmiştir.

4 — Beynelmilel İzmir fuarı münasebetile her sene on beş günlük halk ticaret biletleri ücretinden yapılmakta olan % 50 tenzilâta ilâveten bu sene, yolcuların bir defa da İskenderuna uğramaları şartile, bu biletlerin on beş günlük meriyet müddeti 1939 fuarı zamanına munhasır olmak üzere aynı fiatla 17 güne çıkarılmış ve bu suretle halkın bu yurd parçasını görmeleri ve ticaret erbabının da ticarî temaslarda bulunmaları teğmin olunmuştur.

5 — Devlet havayollarının gidiş - dönüş tayyare biletini hâmil olarak seyahate başlıyan yolculardan, hava muhalefeti gibi mücbir sebeblerle tayyarelerin dönüş seferini tatile mecbur kalmaları halinde, dönüşte tayyareden istifade edemiyenlere munzam bir ücret ödemeksizin trenlerimizle birinci mevkide avdet seyahati yapmak imkânını veren yeni bir yolcu tarifesi ihdas edilmiş ve bu suretle aynı vekâlete bağlı iki nakil müessesesi arasında halk lehine bir iş birliği vücade getirilmiştir.

6 — Şimdiye kadar konvansiyonel trenlerinde munhasıran gidiş - dönüş yolcularına tatbik edilmekte olan Avrupa hattına mahsus tenzilli yolcu tarifesi aynı trenlerde yalnız gidiş seyahati yapacak yolculara da teşmil edilmiştir.

7 — İstanbul - İzmir ve İstanbul - Bandırma yolu ile şebekemizin bazı istasyonlarına gidecek ve bilmukabele bu istasyonlardan İstanbula gidecek yolcuların kısmen trenle ve kısmen vapurla yapacakları seyahatlerde demiryolu istasyonlarından veya vapur acantalarından her iki nakil vasıtasının biletlerini bir arada alabilmelerini teğmin için iki idare arasında bir anlaşma akdedilmiştir.

Eşya tarifeleri:

Yurdumuz mahsullerinin gerek iç ve gerek dış piyasalara ucuzca ve süratle nakil ve ihraç edilebilmesini teğminen eşya tarifelerimizde bu sene de bir haylı islahat yapılmıştır.

1 — Memleketimize yüzde yüz döviz teğmin eden bakırın cenebi piyasalara ihracını teshil için bu madde nakliyatına mahsus % 24 - % 40 tenzilli yeni bir tarife ihdas edilmiştir.

2 — Kısa denilen soğan tohumu ile kendir tohumu nakliyatına, emsali maddeler hakkında mevcut ve meri olan tenzilli tarifeler teşmil edilmiştir.

3 — Kuru üzüm nakliyatı için mevcut tenzilli tarifeye Ege mntakasında kâin olub istihsal miktarları mühim olduğu halde tarifenin şümulü haricinde kalan iki istasyon da idhal edilmiştir.

4 — Ziraat vekâletince hazırlanan nûmunelere uygun (Standard tip) ambalâjlar içinde taşıttırılacak yaş sebze ve meyvelere, bu maddeler için esasen mevcut olan tenzilli tarife üzerinden, ayrıca

% 10 nisbetinde daha tenzilât yapılmak suretile **yaş sebze ve meyve istihsalâtının arttırılması**, bu maddelerin daha salim bir tarzda nakilleri teşvik edilmiştir.

5 — İçilecek su nakliyatında kullanılan küçük şişelerin, boşaldıktan sonra tekrar doldurulmak üzere mahreçlerine iadesinde ehven bir ücrete tâbi tutulması teğmin edilmek suretile büyük şehirlerimiz için su ihtiyacı hem daha ehven ve hem de sihhî şartlara uygun bir hale ifrağ edilmiştir.

6 — İnşaatta ve mimarî tezyinatta müstamel bazı taşların işlenmemiş haldeki nakliyatına mahsus olan tenzilli tarife alelîtlak işlenmemiş taşlara teşmil edilmiştir.

7 — Evvelece yalnız tam vagon yükü olarak taşınmak şartile ucuz bir tarifeden istifade etmekte bulunan ve sanayide mühim rolü olan oksijen gazının tüpler içinde perakende nakliyatına da aynı tenzilli tarife teşmil edilmiştir.

8 — Alsancak iskelesinden geçecek tuzlar için iskele ücretinde tenzilât yapılmıştır.

9 — Kömür curufu nakliyatına, hasis maddeler hakkında cari olan tenzilli tarife teşmil edilmek suretile, yerinde hiç bir kıymeti olmayan bu madde de nakil mevzularımız meyanına idhal edilmiştir.

10 — Memleket dahilinde şeker istihsalâtının arttırılması için asgarî bir tonluk partiler halindeki şeker nakliyatına % 33 nisbetinde tenzilli bir tarife yapılmıştır.

11 — İskenderun limanının inkişafını teğmin için şebekede meri bilûmum tenzilli tarifeler Payas - İskenderun kısmına teşmil edildikten başka İskenderundan Halebe ve Halebin cenubunda kâin her hangi bir istasyona ve mütekabilen naklolunacak her cins emtia ve eşya için % 39 - % 76 nisbetinde tenzilli bir tarife ihdas edilmiştir.

12 — Bulgaristan, Franko - Elenik ve Türkiye demiryolları arasında müştereken tatbik edilmekte olan beynelmilel eşya nakliyatı tarifesine ihracatı teşvik maksadile yapılan zeyiller mucibince :

a) Bir sene zarfında eenebi memleketlere (1500) ton ve daha fazla portakal ihraç edenlere bidayeten ödedikleri nakil ücretlerinden % 25 i ikramiye olarak geri verilecektir.

b) Eenebi memleketlere vuku bulan kesilmiş tavuk, taze balık ihracatında, balıkların sıcağın muhafazası için aynı vagonlar içinde bulundurulacak buzların, muhafaza ettiği hamule sikletinin % 20 sine kadar olan mikdarı ücretten muaf tutulmakta ve daha fazla mikdarından da bu nakliyata mahsus ehven ücretler alınmaktadır.

1940 senesi gelir tahminatı

Devlet demiryolları inşaatının süratle inkişaf etmekte ve günden güne ilerilemekte olması hasabile yolcu ve eşya hareketlerinin mntakalarına göre muhtelif nisbet ve imkânlar göstermesi muhtemeldir. Bu itibarla gelirin tahmininde mümkün mertebe sıhhat ve isabet teğmini için hasılat bakımından müsaid ve gayri müsaid zamanları ihtiva eden geniş bir devrenin nazarı dikkate alınması gerçi ihtiyatkârane bir hareket olursa da bu suretle elde edilecek rakam memleketin hakikî inkişaf imkânlarını ve senelerin müsbet neticelerini ifade edemeyecek derecede dun olacağından umumî gelir hesabının tesbitinde terihan 1938/1939 devresinin umumî yekûnu ile 1939/1940 devresinin ilk altı aylık neticelerinin gösterdiği inkişaf ve bu sene faaliyete geçen Karabük demir ve çelik, Malatya ve Nazilli dokuma fabrikalarının mevaddı ibtidaiye ve mamule nakliyatından ve demiryollarımızın Erzuruma varması ile bu mntakanın mahsulâtı ve bilhassa buradan yapılacak diri hayvan nakliyatından teğmin edilecek munzam varidat nazarı dikkate alınmıştır.

Devlet demiryollarının 1934 - 1935 senesinden itibaren altışar aylık varidat mikdarlarını gösterir (I) numaralı tablo merbuttur.

Liman ve iskeleler hariç olmak üzere 1938 - 1939 devresinin ilk altı ayında (19 279 867) ve ikinci altı ayında da (15 475 248) lira olmak üzere umumî yekûn (34 755 115) liraya baliğ olmuştur. Kilometre başına düşen gelir (5 176) liradır.

1939 - 1940 senesine gelince: İlk altı ayda (21 519 521) lira hasılat elde edilmiştir. İkinci

altı ayda da, geçen sene ile bu sene arasındaki tezayüd nisbeti nazarı dikkate alınarak (17 019 730) lira varidat teğmin edilmesi memuldür.

Bu takdirde vasatî kilometrik hasılat (5 537) lira olacaktır.

İki senenin vasatîsi (5 356) liradır.

Memleketimizin iktisadî inkişafında şimdiye kadar şükranla kaydedilen terakkinin, bundan böyle de aynı hızla devam edeceği kanaatinden, bilhassa Karabük demir ve çelik fabrikalarına aid ham madde ve kömür nakliyatının halihazıra nazaran önümüzdeki sene içinde bir misli arttırılması kararından ve nihayet demiryollarının Erzuruma ulaşması ile şebekemizin yeni ve mühim bir trafik kaynağını daha ihtiva etmiş olmasından mülhem olarak 1940/1941 senesi için kilometre başına (5 724) liradan hesap edilen umum gelir, limanlar, iskeleler ve Trabzon - İran transit yolu varidatı hariç olmak üzere (39 840 000) lira tutacaktır.

Bu yekûna liman ve iskelelerle Trabzon - İran transit yolu işletmesi geliri olan (730 000) lira da ilâve edilirse Devlet demiryollarının 1940/1941 senesi muhammen işletme varidatı geçen senekinden (1 970 000) lira fazla olarak (40 570 000) lira olacaktır.

Hattın kilometresine göre tahmin edilen bu varidatın tren kilometreye nazaran tedkikinden elde edilen netice berveçhi atidir:

Son beş sene zarfında beher tren kilometreye isabet eden varidat (limanlar, iskeleler ve Trabzon - İran transit yolu varidatı hariç olmak üzere):

1933	de	2,59	lira
1934	»	2,65	»
1935	»	2,16	»
1936	»	2,48	»
1937	»	2,42	»

olduğuna göre vasatî tren kilometre hasılatı 2,46 liradır.

Memlekette teessüs etmekte bulunan fabrikalara aid inşaat malzemesile ham maddelerinin teşviki sanayi kanununa tevfikân tenzilâta tâbi tutulması ve yeni açılan hatlarda nakliyat hareketlerinin henüz inkişaf etmemiş bulunması tren kilometreye isabet eden varidatın tenakusunda âmîl olmaktadır.

1940/1941 senesinde umum şebekede (18 500 000) tren kilometre yapılacağı tahmin ve masraf bütçesi de bu esasa istinaden tanzim edilmiştir.

Yukarıdaki beş sene zarfında beher tren kilometreye isabet eden varidatın asgarî haddi olan 1935 senesine aid 2,16 lirayı 1940/1941 senesi için esas tuttuğumuz takdirde bile tahmin olunan varidat elde edilmiş olacaktır.

Umumî varidatın tahlili

Yolcu

Halkın ödeme kabiliyeti ve ticarî münasebetlerin inkişafı nazarı dikkate alınmak suretile yolcu tarifesinde, her fırsatta yapılmakta olan tenzilât ve yolculara gösterilen azamî teshilât sayesinde yolcu nakliyatı ve bundan elde edilen varidat şimdiye kadar devamlı bir surette artmıştır.

(2) numaralı cedvelin tedkikinden anlaşılacağı üzere bu nakliyat ve varidatın seneden seneye tezayüd ettiği görülmektedir.

1939/1940 senesinin ilk altı ay zarfında yolcu nakliyatından elde edilen varidat, geçen senenin ilk altı aylık varidatına nazaran % 10 bir fazlalıkla (6 665 530) lirayı bulmuştur.

İkinci altı aya isabet eden (4 633 190) lira varidat miktarının da keza geçen senenin ikinci altı ayına nazaran % 10 artmak suretile (5 000 000) liraya balığ olacağı nazarı dikkate alınarak 1940/1941 senesi yolcu hasılatı, 1939/1940 senesinin hakikî hasılatına mutabık olmak üzere (11 500 000) lira olarak tahmin edilmiştir. (Geçen seneye nazaran 500 000 lira fazlasile),

Yolcu ağırlığı

Yolcu ağırlığı varidatı esas itibarile yolcu nakliyatının seyir ve temevvucüne bağlı bulunmakla beraber yolcu nakliyatında fazlalık teğmin eden seyahatlerin pek mühim bir kısmı halk ticaret biletlerinden ve alelûmum tenzilli tarifelerden istifade eden yolcular teşkil etmekte ve bu seyahatler ekseriya pek mahdud zamanlara inhisar ettiği için bu gibi yolcular beraberlerinde nadiren ücrete tâbi eşya taşımaktadırlar.

Diğer taraftan yolcu ağırlığı, mahaza yolculara bir kolaylık teğmin eden ve işletme geliri üzerinde belli başlı bir tesiri olmayan bir mevzudur. Bu itibarla 1940/1941 yolcu ağırlığı varidatı, yolcu aded ve varidatının inkişafına rağmen, geçen seneki miktardan (30 000) lira fazlasile (300 000) lira tesbit edilmiştir.

Mesajeri

Mesajeri nakliyatından 1938/1939 malî sene devresinde (498 568) lira ve 1939/1940 malî devresinin ilk altı ayında da (223 095) lira varidat alınmıştır. İkinci altı ayın yaş sebze ve meyve nakliyatı mevsimine müsadif bulunması ve bu tarifenin mezkûr nakliyata da elverişli olması noktasından ikinci altı aylık nakliyatın da aynı miktarda varidat teğmin etmesi umulabilir.

Mesajeri nakliyatının diğer senelere nazaran mühim nisbette artması memûl bulunmamakla beraber tarifenin ucuzluğu ve ücret tahakkukuna esas tutulan sıkletlerin herkesi tatmin edebilecek vaziyette bulunması göz önünde tutularak geçen seneki miktara ancak (6 000) lira ilâvesile 1940/1941 mesajeri varidatı (450 000) lira olarak tesbit edilmiştir.

Seyriseri

1939 senesinin ilk altı ayı zarfında seyriseri nakliyatının teğmin ettiği varidat (1 208 841) liradır. Bu nakliyatın mühim bir kısmını da yaş sebzeler ve meyveler, kesilmiş et, sakatat ve kümes ve av hayvanatı, süt mamulâtı, buz, balık ve sair deniz mahsulâtı ile diri hayvanlar teşkil etmektedir.

Bir kısım askerî nakliyat, hususî trenler, para ve zikıymet eşya nakliyatı da bu maddeye dahildir. Diğer tarifelerde olduğu gibi seyriseri tarifelerinde de mühim mikyasta tenzilât yapılmış olmasından bu nakliyat devamlı bir inkişaf göstermektedir.

Bahusus Hatayın anavatana iltihakından sonra bu bölgede her mevsimde mebzulen yetiştirilmekte olan yaş sebze ve meyvelerle hattın Erzuruma varması ile Şark mıntakası diri hayvan nakliyatından elde edilecek munzam varidat da nazarı dikkate alınarak 1940/1941 seyriseri hasılatı geçen seneye nazaran (250 000) lira fazlasile (2 000 000) lira olarak tesbit edilmiştir.

Seyrihafif

Seyrihafif nakliyatı, umumî mübadele hareketlerinin ifadesi olmak bakımından her yerde demiryolları varidatının başlıca unsurunu teşkil etmektedir.

Devlet demiryollarının son beş sene zarfında seyrihafif olarak taşımış olduğu eşya tonajile hâsılatı miktarı ilişik (3) numaralı tabloda gösterilmiştir.

Bu tablonun tedkikinden de anlaşılacağı üzere seyrihafif nakliyatının gerek tonajı ve gerek hâsılatı seneden seneye muntazaman artmıştır.

Hattın Erzuruma varması ile bu havali mahsulâtı arzivesinin demiryolları ile nakledileceği göz önünde tutulmak ve bu sene faaliyete geçen Karabük demir ve çelik fabrikasının bu sene yapmış olduğu ibtidai maddeleri nakliyatının önümüzdeki sene bir misli fazlalaşacağı nazarı itibara alınmak suretile 1940/1941 seyrihafif hâsılatı geçen seneye nazaran (1 254 000) lira fazlasile (25 190 000) lira olarak tesbit edilmiştir.

Muhtelif varidat

Muhtelif varidat, eşyanın vagonlara tahmil ve tahliyesi, vezni, açık arazi ve muşamba kirası,

ardiye, tatili edevat gibi hususattan dolayı tahsil olunan ücretlerdir.

Bu hâsılatın artması kısmen eşya münakalâtının inkişafına bağlı olmakla beraber tarifelerinde yapılan mühim tenzilât ve ekserisinin tekabül ettiği ameliyelerin ihtiyarî bulunması gibi sebbelerden dolayı, nakliyat arttığı halde bile muhtelif varidat aynı nisbette çoğalmıyabilir.

1939 - 1940 devresinin ilk altı ayda muhtelif varidat (239 852) liraya baliğ olmuştur. İkinci altı aylık miktarın ancak (160 148) lira kadar olabileceği nazarı itibare alınarak 1940 - 1941 muhtelif varidatı (400 000) lira olarak tesbit edilmiştir. (Geçen seneye nazaran 100 000 lira fazlasile).

Haydarpaşa limanı hasılatı

Limandaki tahmil ve tahliye, palamar, rıhtım, silo, mağaza ve diğer hizmetler hasılatından te-rekküb eden bu varidat 1939 - 1940 devresinin ilk altı ayında (330 027) liraya baliğ olmuştur.

Son siyasî vaziyetler dolayısıyla bazı maddeler ihracatının men veya tahdid edilmiş olması nazarı itibare alınarak 1940 - 1941 Haydarpaşa limanı hasılatı geçen seneden (80 000) lira eksiklikle (520 000) lira olarak tesbit edilmiştir.

Derince limanı

Maden kömürü, inşaat malzemesi gibi ağır ve toplu maddelerin Anadoluya ve krom ve sair maddenin Anadoludan harice sevk ve ihracında mühim bir iş gören bir liman ise de demiryolunun Zonguldak kömür havzasına varması ile kömür idhalâtının doğrudan doğruya Zonguldaktan demiryolu ile yapılmakta olması ve nihayet Haydarpaşa limanı için kabul edilen tesirlerin buraya da şamil bulunması dolayısıyla 1940/1941 Derince limanı hasılatı da geçen seneye nazaran (20 000) lira noksanile (80 000) lira olarak tesbit edilmiştir.

İskeleler varidatı

Limanlardan ayrı olarak İzmit, Sapanca, Mersin, Filyos ve İzmirde mevcut iskelelerimizin varidatı, tarifeleri ucuzlatılmış olmasına rağmen, büyük inkişaflar göstermiş olmakla beraber 1939/1940 devresinin ilk 6 ayında hasılat ancak (41 764) liraya baliğ olabilmıştır.

Bu itibarla 1940/1941 iskeleler varidatı da geçen senekinin aynı olarak (100 000) lira tahmin edilmiştir.

Sihhiye tevkifatı

Bilûmum personelin aylık istihkakları üzerinden % 2 nisbetinde ve iki lirayı tecavüz etmemek şartile yapılmakta olan sihhiye tevkifatı bu fasılda toplanıyor.

Tevkifatın, muvakkat amele de dahil olduğu halde bilûmum personel ücretleri üzerinden yapılması varidatın katiyetle tesbitine müsaide olmadığı gibi, 1939 malî yılında ancak muhammen varidatın elde edilmesi mümkün görüldüğü cihetle kadro ilâvelerine rağmen geçen sene tahmini ipka olunmuştur.

Mütenevvi hasılat

1939 bütçesinin «B» cedvelinde 1 neî faslın 6 neî maddesine dahil ve işletme ile bilvasıta alâkalı bulunan müteferrik hasılat, 1 neî faslın muhassıran demiryolu işletme hasılatını ifade etmesi için, mütenevvi hasılat meyanında ayrı bir madde olarak teklif edilmiştir. Gerek bu maddenin ilâvesi gerekse 1938 malî yılı işletme hesabına 1939 malî yılının 8 aylık neticelerine göre diğer müte-nevvi membalardan elde edilecek varidata aid 1940 malî yılı muhammenatının farkları fasıl yekûnunda (220 000) lira bir fazlalık husule getirmiştir. Hurda demir satışlarında (10 000), idare binalarından alınacak kiralarda (95 000) lira fazlalık görülmekte ise de 1939 malî yılında elde edilen varidata nazaran 1940 malî yılı varidatının muhammen miktarları da tecavüz etmesi kuvvetle

muhtemeldir. Bu fasla ilâve edilen 6 ncı maddenin muhammen varidatı ise 1939 malî yılı zarfında muhtelif hasılat meyanında elde edilen mikdarın tefrikine müstenid bulunuyor.

Trabzon - İran transit yolu varidatı

Trabzon - İran transit yolu Devlet işletmesi varidatı geçen senelerde tahmin olunan mikdarları bulamadığı için 1940/1941 muhammen varidatı geçen senekinden (70 000) lira noksanile (30 000) lira olarak tesbit edilmiştir.

[1] Numaralı tablo

Beş senelik işletme gelirinin ilk ve son altı aylık devrelerini gösterir cedveldir.

Not : Satın alınan şirket hatlarının evvelki senelere aid gelirleri de dahil edilmiştir.

	1934 - 1935		
	İlk altı aylık	Son altı aylık	Yekûn
Yolcu	3 541 409	2 948 420	6 525 829
Bagaj	91 235	70 950	162 175
Mesajeri	210 283	182 118	392 401
Seyriseri	547 070	348 527	895 597
Seyrihafif	9 742 307	6 115 066	15 857 373
Muhtelif	394 244	315 679	709 923
Haydarpaşa limanı	459 350	306 827	766 177
Derince »	82 837	98 051	180 888
Yekûn	15 068 735	10 421 628	25 490 363

Yekûn itibarile hattın beher kilometresine isabet eden varidat : 5385,67

	1935 - 1936		
	İlk altı aylık	Son altı aylık	Yekûn
Yolcu	4 236 464	3 201 232	7 437 696
Bagaj	93 976	74 649	168 625
Mesajeri	224 616	214 606	439 222
Seyriseri	517 563	413 950	931 513
Seyrihafif	8 603 386	5 087 559	13 690 945
Muhtelif	335 298	277 471	612 769
Haydarpaşa limanı	238 746	236 698	475 444
Derince »	110 479	71 205	181 684
Yekûn	14 360 528	9 577 370	23 937 898

Yekûn itibarile hattın beher kilometresine isabet eden varidat : 4110,22

1936 - 1937

	İlk altı aylık	Son altı aylık	Yekûn
Yoleu	4 663 998	3 980 003	8 644 001
Bagaj	105 014	87 493	192 507
Mesajeri	304 868	298 223	603 091
Seyriseri	725 572	523 703	1 249 275
Seyrihafif	9 825 983	8 780 828	18 606 811
Muhtelif	445 726	460 100	905 826
Haydarpaşa limanı	334 875	340 494	675 369
Derince limanı	92 787	77 489	170 276
Yekûn	16 498 823	14 548 333	31 047 156

Yekûn itibarile hattın beher Km. sine isabet eden varidat: 4 897,03

1937 - 1938

Yoleu	5 395 982	4 205 805	9 601 787
Bagaj	141 863	123 196	265 059
Mesajeri	317 046	202 756	519 802
Seyriseri	894 130	549 938	1 444 068
Seyrihafif	11 321 243	9 214 076	20 535 319
Muhtelif	533 462	129 537	662 999
Haydarpaşa limanı	378 075	394 753	772 828
Derince limanı	123 485	52 710	176 195
İskeleler	—	43 224	43 224
Yekûn	19 105 286	14 915 995	34 021 281

Yekûn itibarile hattın beher Km. sine isabet eden varidat: 5 230,02

1938 - 1939

	İlk altı aylık	Son altı aylık	Yekûn
Yoleu	5 947 039	4 663 190	10 610 229
Bagaj	168 594	136 333	304 927
Mesajeri	264 854	233 714	498 568
Seyriseri	1 092 551	596 001	1 688 552
Seyrihafif	11 662 257	9 200 191	20 862 448
Muhtelif	144 572	645 924	790 496
İL. Paşa limanı	362 867	292 293	655 160
Derince limanı	48 444	32 682	81 126
İskeleler	58 157	42 204	100 361
Yekûn	19 749 335	15 842 532	35 591 867

Yekûn itibarile hattın beher km. sine isabet eden varidat: 5342,52

1939 - 1940

Altı aylık

Yolcu	6 665 530
Bagaj	188 902
Mesajeri	223 095
Seyriseri	1 208 841
Seyrihafif	12 993 301
Muhtelif	239 852
H. Paşa limanı	330 027
Derince limanı	25 931
İskeleler	41 764
Yekûn	21 917 243

Yekûn itibarile hattın beher km. sine isabet eden varidat : 3188,43

Mevası hasılatı seyriseri muhtelifesi içindedir.

[2] Numaralı tablo

Ana hat ve banliyölerde beş senelik yolcu sayı ve hasılatı.

Banliyölerde :

	Yolcu adedi	Yolcu hasılatı
1934 - 1935	8 555 942	581 211
1935 - 1936	9 306 113	630 807
1936 - 1937	9 559 858	651 447
1937 - 1938	10 668 721	628 780
1938 - 1939	9 133 521	504 986
1939 - 1940 (6 aylık)	5 706 350	315 500

Ana hat :

	Yolcu adedi	Yolcu kilometresi	Yolcu hasılatı
1934 - 1935	3 949 428	523 925 310	5 944 618
1935 - 1936	5 570 454	611 952 367	6 806 890
1936 - 1937	6 832 765	753 597 081	7 992 554
1937 - 1938	7 803 402	947 073 687	8 605 935
1938 - 1939	8 717 803	1 011 999 786	9 195 910
1939 - 1940 (6 aylık)	6 560 514	761 579 525	6 350 030

Not :

- 1 - Munzamma ücreti yolcu hasılatı meyanındadır.
- 2 - Avrupa hattı ilk beş senede hariç 39/40 senesinde dahildir.

[3] Numaralı tablo

Devlet demiryollarında seyriseri ve seyrihafif ile taşınan eşyanın ton, tonkilometre ve hasılatını gösterir cedveldir.

	<u>Ton</u>	<u>Tonkilometre</u>	<u>Hasılat</u>
1934 - 1935	2 638 123	651 011 546	16 752 971
1935 - 1936	2 491 475	588 570 545	14 614 626
1936 - 1937	3 022 816	849 922 697	19 792 088
1937 - 1938	2 916 099	608 898 206	20 995 795
1938 - 1939	2 995 914	650 562 696	22 432 454
1939 - 1940 (6 aylık)	1 795 632	389 931 023	13 445 126

Not :

- 1 - Bagaj ve mesajeri ton, tonkilometre ve hasılatı bu rakamlara dahil değildir.
- 2 - Satın alınan şirket hatlarının evvelki senelere aid ton, tonkilometre ve hasılatı bu cedveldeki rakamlara dahildir.
- 3 - Avrupa hattının ton ve hasılatı bu cedvele dahil değildir.
- 4 - Askerî nakliyat yukarıdaki rakamlara dahildir.
- 5 - İdare nakliyat tonajı bu rakamlara dahil değildir.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 82
Esas No. 1/307

21 - V - 1940

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 28 - II - 1940 tarih ve 6/839 sayılı tezkeresile Büyük Meclise sunulan Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1940 malî yılı bütçe kanunu lâyihası encümenimize havale buyurulmakla Münakalât vekâleti müsteşar muavini ve Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürü hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu.

Umum müdürlüğün 1940 malî yılı masraf ve varidat bütçeleri 41 320 000 lira olarak müteva-zin bir şekilde teklif edilmiş bulunmaktadır. Encümenimiz bütçe lâyihası ile varidat ve masrafa aid kısımlar ve lâyihaya bağlı diğer cedveller üzerinde tedkikler yaparak icab eden izahatı dinlemiş ve lâyihanın fasılları üzerinde müzakereye başlamıştır.

Masraf bütçesi

Umum müdürlüğün 1940 malî yılı masraf bütçesi 1939 yılına nazaran 2 190 000 lira fazlasile 41 320 000 lira olarak teklif edilmiştir.

Masraf bütçesi fasıllarının tedkikinden de anlaşılacağı üzere; 1939 yılı içinde işletmeğe açılan Erzincan - Erzurum hattının şebekeye ilâvesi, Karabük fabrikasile Malatya kombinasyonunun açılması sebebiyle bu fabrikalara muktazi ham madde ve mamullerin ve cevher nakliyatının trafikte husul getirdiği tezayüd, ziraî ve sınaî istihallerin inkişafı sebebiyle eşya ve hububat nakliyatının günden güne artması, bunlara muvazi olarak müstahdem miktarının tezayüdünü, muharrik ve müteharrik edevatın tamirile yedek aksam ve mahrukat sarfiyatının çoğalmasını icab ettirmiş ve bu suretle bütçenin muhtelif tertiblerine geçen yıla nazaran fazla tahsisat koymak mecburiyeti hâsıl olmuştur.

Masraf cedveli, bütün tertibleri birer birer tedkik edilerek her biri hakkında izahat alındıktan sonra konulan tahsisatın lüzumu anlaşılacak teklif vehile aynen kabul edilmiştir.

Varidat bütçesi :

Umum müdürlüğün 1940 yılı varidatı 1939 yılına nazaran 2 190 000 lira fazla olarak tahmin edilmiştir.

İdare içinde bulunduğumuz malî yılın ilk altı aylık filî hasılâtına geçen yılın son altı aylık hasılâtını da ilâve eylemek ve trafiğin artması sebebiyle geçen yıl 5176 lira olarak bir kilometreye isabet eden hasılâtın bu yıl 5724 lirayı bulacağı ve Karabükün cevher ihtiyacının tegmini, Malatya kombinasyonunun faaliyeti ve Erzincan - Erzurum hattının işletmeğe açılmış olması ve memlekette umumî surette vukubulan ziraî ve iktisadî inkişaf sebebiyle bu yıl umum şebekede 18 500 000 ton kilometre yapılacağı hesab ve buna nazaran hasıllatta vukubulacağı umulan tezeyüd payı da zammolunmak ve ayrıca liman ve iskeleler hasılâtile Trabzon - İran transit yolunun gelirini de buna ilâve etmek suretile bu tahmin yapılmış olup lâyihanın encümenimizde müzakeresi sırasında 11 aylık hasılât elde edilmiş olduğu ve buna göre de yapılan hesap neticesinde nisan sonunda Devlet demiryolları hasılât miktarının 38 864 295 liraya baliğ olduğu anlaşılmıştır. Buna nazaran gerek bu hasılâtın vasatisini alarak veya geçen yılın son ayında elde edilen 4 032 244 lirayı ilâve etmek suretile hâsıl olacak yekûnun 1940 yılı için tahmin edilen varidat rakamında isabet bulunduğunu göstermektedir.

Son seneler zarfında Umum müdürlük varidatında daimî bir inkişaf müşahede edilmekte olup 1936 yılında 6 425 662, 1937 yılında 5 251 190, 1938 yılında 2 499 541 ve 1939 yılının 11 ayında da 2 995 132 lira fazlalık görülmektedir. Yukarıda arz edilen artış sebepleri göz önünde bulundurulursa bu fazlalığın önümüzdeki yılda da devam edeceği umulmaktadır.

Bütçe lâyihası :

Lâyihanın 1 ve 2 nci maddeleri masraf ve varidat yekûnlarını iraeğe, üçüncü maddesi daimî müstahdemler kadrosuna, dördüncü madde-

si de varidatın ne suretle tahsil olunacağını göstermeğe tahsis edildiği görülmüş ve Encümenimize aynen kabul edilmiştir.

Beşinci madde Umum müdürlüğün daimî mahiyette olmayan muhtelif ihtiyaçları için 8 000 000 liraya kadar gelecek yıllara geçici taahhüde girilmesi için Umum müdürlüğe salâhiyet vermektedir. Madde içinde gösterilen muhtelif ihtiyaçlar üzerinde idare bazı tadillerin yapılmasını müzakere esnasında teklif etmiş ve bu tadiller muvafık görülerek Encümenince de kabul ve madde bu değişikliklere göre yeniden kaleme alınmıştır.

11 nei maddede mühendis mektebinde okutulan talebe tahsisatı olarak Nafia vekâleti bütçesine nakledilecek para gösterilmiş olup madde metninde Hazine hesabı katğisinde gösterilmesini teğmin için konmuş olan kayde bu hesap muamelesinin ifası tabii bulunmuş olmakla lüzum görülmediğinden maddeden çıkarılmıştır.

Lâyihamın diğer maddeleri her yıl tekrar edilen ve bütçenin tatbikatına aid bulunan hükümleri ihtiva etmeleri itibarile aynen kabul edilmişlerdir.

Encümenimiz umumî tedkikatı sırasında, tarifelerin daha ziyade ihtiyaçlara tekabül etmesi ve memleket mahsulâtının bir yerden diğer yere nakli sırasında tarifelerin yükseklği sebebiyle husule gelen pahalılığın önüne geçilmesi ve bunu teğmin için de tarifelerin esaslı bir surette gözden geçirilmesi bahis mevzuu olmuş, yapılan ted-

kikler ve alınan izahlardan sonra bu işin memleketin umumî iktisadî hareketlerini alâkalandıran çok geniş bir mevzu olduğu ve yalnız Devlet demiryolları şebekesi üzerinde değil umum nakliyata müteallik hizmetlerin birden mütaleası suretile halli icab eden bir Devlet işi olarak ele alınması icab ettiği anlaşıldığından hayat pahalılığını azaltacak olan bu tedkikin Devletçe icrasile lüzumlu görülecek tedbirlerin alınması temenniye değer görülmüştür.

Yukarıda izah edilen değişiklikleri ihtiva etmek suretile hazırlanmış olan lâyiha Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	R. V.	M. M.
Kırklareli	Kastamonu	Kocaeli
<i>B. Denker</i>	<i>T. Coşkan</i>	<i>Salâh Yargı</i>
Kâtib		
İstanbul	Bolu	Bursa
<i>F. Öymen</i>	<i>Dr. Zihni Ütgen</i>	<i>N. Ayas</i>
Diyarbakır	Elâzığ	Giresun
<i>Rüşti Bekit</i>	<i>M. F. Altay</i>	<i>M. Akkaya</i>
Gümüşane	İsparta	Kayseri
<i>D. Sakarya</i>	<i>R. Ünlü</i>	<i>F. Baysal</i>
Konya	Kütahya	Maraş
<i>R. Türel</i>	<i>A. Tiridoğlu</i>	<i>M. Bozdoğan</i>
Muğla	Seyhan	Trabzon
<i>H. Kitabcı</i>	<i>Naci Eldeniz</i>	<i>Sırrı Day</i>
	Yozgad	
	<i>A. Sungur</i>	

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1940 malî yılı bütçe kanunu lâyihası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1940 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cedvelde gösterildiği üzere (41 320 000) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2 — Umum müdürlüğün 1940 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cedvelde gösterildiği üzere (41 320 000) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3 — Umum müdürlüğün 1940 malî yılı daimî memur ve müstahdemlerle nakil vasıtaları kadroları bağı (C) işaretli cedvelde gösterilmiştir.

MADDE 4 — Umum müdürlük tarafından işletilmekte olan demiryolları ile diğer motörlü vasıtaların, liman, iskele ve maden ocaklarının bütün varidat ve hasılatı bunlara mahsus kanun ve nizamnameler dairesinde tahsil olunur.

Erzurum - Sarıkamış ve suabatı demiryolları için 1929 bütçesine bağı (C) işaretli tarife ahkâmı 1940 malî yılında da tatbik olunur. Bu tarifede tadilat icrasına Münakalât vekili salâhiyettardır.

MADDE 5 — (900 000) lirası umumî idare binası inşaatının ikmaline, (300 000) lirası Sivas atelyesinde yeni vagon imaline, (2 990 000) lirası muhtelif yerlerdeki 100 kilometrelik hattın teccid, tahkim ve takviyesine, (1 227 000) lirası muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaat, (90 000) lirası Haydarpaşa deposunun tevsian inşasına, (993 000) lirası atelyeler için tezgâh, takım ve teçhizat ve (1 500 000) lirası muharrrik ve müteharrrik edevat ile motörlü ve buharlı nakil vasıtaları mubayaasına aid olmak üzere (8 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat icrasına Umum müdürlük mezdundur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — (900 000) lirası umumî idare binası inşaatının ikmaline, (2 940 000) lirası muhtelif yerlerdeki (100) kilometrelik hattın teccid, tahkim ve takviyesine, (1 057 000) lirası muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaat, (90 000) lirası Haydarpaşa deposunun tevsian inşasına, (1 143 000) lirası Sivas atelyesinde yeni vagon imaline ve atelyeler için tezgâh, takım ve teçhizat ve (1 500 000) lirası muharrrik ve müteharrrik edevat ile motörlü ve buharlı nakil vasıtaları mubayaasına ve (370 000) lirası hastane, nekahathane inşaat ile tesisat masraflarına aid olmak üzere (8 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat

1939 malî yılı nihayetine kadar hâsıl olan varidat fazlalarından henüz tahsisat kaydedilmeyen mikdarlarla 1940 malî yılı masraf bütçesi tasarrufatı ve muhtemel varidat fazlası mezkûr taahhüdlere karşılık tutulmuştur.

Bu karşılıklardan, 1939 malî yılı nihayetine kadar olan varidat fazlası 1940 malî yılı varidat bütçesinde açılacak hususî fasla irad kaydedilmek ve masraf bütçesi tasarrufatı da taallûk ettiği tertiblerden tenzül edilmek suretile mukabilleri yukarıda yazılı hizmetlerin her biri için masraf bütçesinde açılacak hususî fasillara tahsisat kayid ve sarfolunur. Taahhüdlerin bu suretle karşılanmayan kısmı idarenin müteakib yıllar bütçesine konacak tahsisat ile karşılanır.

MADDE 6 — 1940 malî yılı nakdî muamelâtının tedviri ve (1 000 000) liraya kadar kömür, (1 500 000) liraya kadar malzeme stoku yapmak için Umum müdürlük (3 000 000) liraya kadar kısa vadeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde hesabı cari açtırmağa ve Maliye vekili bu istikraza kefalet etmeğe mezundur.

MADDE 7 — Devlet demiryolları şebekesi üzerinde 1940 malî yılı zarfında ücretsiz veya tenzilatlı ücretle seyahat etmek salâhiyetini haiz olanlar bağı (D) işaretli cedvelde gösterilmiştir. Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teşkilât ve vzaifine dair 1042 sayılı kanunun eşhas nakliyatına aid 24, 28 ve 34 ncü maddelerinin hükümlerile mezkûr kanunu muaddil 1483 sayılı kanunun 8 ncü maddesinin 2 ncü fıkrası hükmü 1940 malî yılında tatbik edilmez. 1042 sayılı kanunun 25 ncü maddesini muaddil 3282 sayılı kanun ile posta kanununun 53 ncü maddesini muaddil 3108 sayılı kanun hükmü ve 21 haziran 1930 tarih ve 9623 sayılı İcra Vekilleri Heyeti kararnamesinin 1 ncü umumî müfettişe aid hükmü hariç olmak üzere diğer hükümleri bakidir.

icrasına Umum müdürlük mezundur.

1939 malî yılı nihayetine kadar hâsıl olan varidat fazlalarından henüz tahsisat kaydedilmeyen mikdarlarla 1940 malî yılı masraf bütçesi tasarrufatı ve muhtemel varidat fazlası mezkûr taahhüdlere karşılık tutulmuştur.

MADDE 6 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teşkilât ve vezâifine dair 1042 sayılı kanunu addil 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasına tevfikân idare encümenince verilecek muvakkat müsaadenamelerin adedi (700) ü geçemez.

MADDE 9 — Aşağıdaki fıkralarda yazılı masraflardan her biri için konulan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfına lüzum görülecek miktarı tediye Umum müdürlük mezundur. Husule gelecek tahsisat farkları hesabı katğide ayrıca gösterilir.:

- A) Tahmil ve tahliye ücretleri,
- B) Mahkeme harçları,
- C) Semplon ekspresi açığından Türkiye hissesi,
- D) Reddiyat ve bilet satışı aidatı,
- E) İrad getiren emlâk resim ve vergileri.

MADDE 10 — 1932 malî yılı sonuna kadar sarfolunub da mahsubu yapılmamış bulunan mebalığın mahsubu, eski seneler bütçelerinde kullanılmayan tahsisatı karşılık tutularak 1940 malî yılı bütçesinde açılacak ayrı bir fasla masraf kaydı suretile icra olunur.

MADDE 11 — Bu kanuna bağlı (A) işaretli cedvelin 3 ncü faslının 3 ncü maddesine mevzu (20 000) lira Nafia vekâleti 1940 yılı bütçesinin Yüksek mühendis mektebi ile Teknik okulu kısımlarında Nafia vekâletince lüzum gösterilecek tertiplere tahsisat olarak ilâve ve 1940 yılı hesabı katğisinde irae olunur.

MADDE 12 — Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri için haftada (5) ve ayrıca senede (300) kiloyu geçmemek üzere getirtilecek erzak ve eşya meccanen naklolunur.

Mahrukat tedariki müşkül olduğu Umum müdürlükçe tesbit edilen mahallerle ara istasyonlarında bulunan memur ve müstahdemlerin talep edecekleri mahrukat evliler için (2000) ve bekârlar için (1000) kiloyu geçmemek

MADDE 8 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11 — Bu kanuna bağlı (A) işaretli cedvelin 3 ncü faslının 3 ncü maddesine mevzu (20 000) lira Nafia vekâleti 1940 yılı bütçesinin Yüksek mühendis mektebi ile Teknik okulu kısımlarında Nafia vekâletince lüzum gösterilecek tertiplere tahsisat olarak ilâve olunur.

MADDE 12 — Aynan kabul edilmiştir.

şartile ve nakil ücreti dahil edilmeksizin hesap olunacak maliyet üzerinden idarece teğmin edilir.

MADDE 13 — 1932 - 1939 malî yılları bütçe kanunlarının hükümleri 1940 malî yılı zarfında dahi devam edecek maddeleri bağı (H) işaretli cedvelde gösterilmiştir.

MADDE 14 — Bu kanun 1 haziran 1940 tarihinden muteberdir.

MADDE 15 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

Bş. V.	Ad. V.
<i>Dr. Refik Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>
M. M. V.	Da. V.
<i>Ş. Arıkan</i>	<i>Fayık Öztrak</i>
Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
	Mf. V.
	<i>Yücel</i>
Na. V.	İk. V.
<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.
<i>Dr. Hulûsi Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>
Zr. V.	Mü. V.
<i>Muhlis Erkmen</i>	<i>A. Çetinkaya</i>
	Ti. V.
	<i>N. Topcoğlu</i>

MADDE 13 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15 — Aynen kabul edilmiştir.

A - CEDVELİ

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1939 Mali yılı tahsisatı Lira	1940 mali yılı için Hükümetçe taleb edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
		<i>Birinci kısım - İşletme masrafları</i>			
		<i>Birinci bab - Şahsî masraflar</i>			
1		Ücret ve yevmiyeler			
	1	Daimî memur ve müstahdemler	9 623 502	10 848 715	10 848 715
	2	Ankara mesken tazminatı	262 380	268 196	268 196
	3	Muvakkat memur ve müstahdemler	55 315	55 075	55 075
		Fasıl yekûnu	9 941 197	11 171 986	11 171 986
2		Harcırah			
	1	Daimî memuriyet harcırahi	16 837	19 600	19 600
	2	Muvakkat memuriyet harcırahi	71 437	76 243	76 243
	3	Devir ve teftiş harcırahi	141 861	143 395	143 395
		Fasıl yekûnu	230 135	239 238	239 238
3		Ecnebi mutahassıslarla stajiyer memur ve müstahdemlerin ve talebenin masrafları			
	1	Ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırahları	141 220	142 790	142 790
	2	Ecnebi mutahassısların ücret ve masrafları	50 000	33 360	33 360
	3	Yüksek mühendis mektebi ile teknik okuldaki idare talebesinin masrafları	0	20 000	20 000
		Fasıl yekûnu	191 220	196 150	196 150
4		Tâli ücretler			
	1	Memur ve müstahdemine verilecek ikramiye	55 000	55 000	55 000
	2	Kömür tasarruf ikramiyesi	30 000	10 000	10 000

F. M.	Muhassasatın nev'i	1939	1940 malî yılı için	
		Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
3	2847 sayılı kanunun 9 nu maddesi mucibince verilecek tazminatlar	697 118	808 450	808 450
4	2847 sayılı kanunun 9 nu maddesi mucibince verilecek tahsisat ve tali ücretler	232 760	255 110	255 110
	Fasıl yenûnu	1 014 878	1 128 560	1 128 560
5	Memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım			
1	Memur ve müstahdemlerin elbise bedeline % 50 yardım	120 000	120 000	120 000
2	Tekaüd, dul ve yetim maaşları	1 860	800	800
3	2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekaüd aidatı ile malûliyet karşılığı	670 000	720 000	720 000
4	İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğrayanlara veya ailelerine nizamname mucibince verilen tazminat	5 000	10 000	10 000
5	Eskişehir Çırak pansiyonu masraflarına yardım	46 808	75 000	75 000
6	Mekteb bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdem çocuklarının tahsil masraflarına yardım	53 324	53 324	53 324
7	İlaçlar, sıhî imdad kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhî muavenet, cenaze ve sıhî levazım ve nakliye ve sıhî tedabir masrafları	247 000	275 000	275 000
8	Demiryollar spor teşekküllerine yardım	1 000	2 000	2 000
	Fasıl yekûnu	1 144 992	1 256 124	1 256 124
6	Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları	350 000	350 000	350 000
	Birinci bab yekûnu	12 872 422	14 342 058	14 342 058

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1939 Malî yılı tahsisatı Lira	1940 malî yılı için Hükûmetçe taleb edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
		İkinci bab - Gayrişahsi masraflar			
7		İşletme müstehlek malzemesi ve masrafları			
	1	Matbu evrak, kırtasiye ve mecmua bedeli ile Demiryollar dergisine yardım	200 000	260 000	260 000
	2	Binaların, muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshin, mahrukut, yağ ve sair müstehlek mevad masrafları	5 783 011	6 199 097	6 199 097
	3	Holerit makinelerinin icar bedeli ve sair masrafları	0	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	5 983 011	6 509 097	6 509 097
8		Bakım ve teccid masrafları [Fevkalâde kazalar, ârızalar ve sel tahribatı masrafları dahil.]			
	1	Demirbaş eşyanın bakım ve teccidi	67 864	69 533	69 533
	2	Üst yapının bakım ve teccidi	3 454 700	4 122 465	4 122 465
	3	Diğer tesisatın bakım ve teccidi [Elektrikli ve elektriksiz işaretler masrafları, liman, rıhtım ve bilûmum deniz vasıtaları, silolar masrafları dahil.]	904 600	1 277 476	1 277 476
	4	Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve teccidi	5 402 428	6 040 650	6 040 650
	5	Fidanlıklar ücret ve masrafları	65 000	89 029	89 029
		Fasıl yekûnu	9 894 592	11 599 153	11 599 153
9		Ecnebi demiryolu tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri			
	1	Transit vagonların edevat tadili ücreti	20 000	20 000	20 000
	2	Sempron ekspresi ağığndan Türkiye hissesi	3 000	1 000	1 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1939 Malî yılı tahsifatı Lira	1940 malî yılı için Hükûmetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
		3 Mücavir demiryollarına verilen rödövanlar	8 300	8 000	8 000
		4 Demiryolları ittihadları ve takas büroları idare ve temsil masrafları	6 000	6 000	6 000
		Fasıl yekûnu	37 300	35 000	35 000
10		Her nevi vergiler, maddî mükellefiyetler ve zarar ziyan tazminatı			
		1 İrad getiren emlâk resim ve vergileri	6 000	7 000	7 000
		0 2762 sayılı kanun mucibince ödenecek mukataa ve icareteyn bedelleri	600	0	0
		2 Kaza ve ticarî eşya hasarat ve zayıat tazminatı	10 000	10 000	10 000
		3 Eski seneler borçları	12 400	12 580	12 580
		4 Reddiyat ve bilet satışı aidatı	150 000	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	179 000	79 580	79 580
11		Muhtelif masraflar			
		1 Posta, telgraf ve telefon ücretleri	17 100	22 000	22 000
		2 İlân ücretleri	16 000	16 000	16 000
		3 Mahkeme masrafları, serbest avukat ücretleri	25 000	25 000	25 000
		4 Faiz, aciyo ve akçe farkları	12 000	15 000	15 000
		5 Sigorta ücret ve sermayesi	70 000	75 000	75 000
		6 Temsil masrafları	1 000	1 000	1 000
		7 Beynelmîl demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirak masrafları	50 000	15 000	15 000
		8 Zehirli gazlardan korunma tertibatı masrafları	20 000	20 000	20 000
		9 Mebani icarı	5 000	5 000	5 000
		10 Müteferrik masraflar [Misafir kabul masrafları dahil.]	37 000	37 985	37 985

E.	M.	Muhassasatın nev'i	1939	1940 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
	11.	Gayrimelhuz masraflar	3 500	3 500	3 500
		Fasıl yekûnu	256 600	235 485	235 485
		İkinci bab yekûnu	16 350 503	18 458 315	18 458 315
		Birinci kısım yekûnu	29 222 925	32 800 373	32 800 373
		<i>İkinci kısım</i>			
12		Mubayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları	4 532 420	4 471 290	4 471 290
		<i>Üçüncü kısım - Yeni inşaat ve servet tezayüdatı</i>			
13		Demirbaş tezyidi	250 000	517 169	517 169
14		3071 sayılı kanunun 2 nci maddesi mucibince Sivas cer atelyesi tezgâh ve sair tesisatı masrafı	1 509 879	120 000	120 000
15		3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları	2 850 000	2 560 000	2 560 000
16		Ankara gar büfe ve gazinosu için mütedavil sermaye	30 000	20 000	20 000
17		3698 sayılı kanunun birinci maddesi mucibince feribot ve tesisatı masraflarının faiz ve itfa karşılıkları	0	100 000	100 000
		Üçüncü kısım yekûnu	4 639 879	3 317 169	3 317 169

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1939	1940 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükûmetçe talep edilen Lira	Encümenec kabul edilen Lira
<i>Dördüncü kısım</i>					
18		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları			
	1	Ücret ve yevmiyeler	129 521	114 763	114 763
	2	Sair umumî masraflar	217 830	205 547	205 547
		Fasıl yekûnu	347 351	320 310	320 310
		Dördüncü kısım yekûnu	347 351	320 310	320 310
19		Akçakale hangarı inşaat masrafları karşılığı	0	1 750	1 750
20		1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	387 425	409 108	409 108
		UMUMİ YEKÜN	39 130 000	41 320 000	41 320 000

B - CEDVELİ

M.	Varidatın nev'i	1939	1940 mali yılı için	
		Mali yılı muhammenat Lira	Hükûmetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1	Demiryollar hasılatı			
1	Yolcu	11 000 000	11 500 000	11 500 000
2	Yolcu ağırlığı	270 000	300 000	300 000
3	Mesajeri	444 000	450 000	450 000
4	Seyriseri	1 750 000	2 000 000	2 000 000
5	Seyrihafif	23 936 000	25 190 000	25 190 000
6	Muhtelif hasılat	300 000	400 000	400 000
	Fasıl yekûnu	37 700 000	39 840 000	39 840 000
2	Limanlar ve iskeleler hasılatı			
1	Haydarpaşa liman ve rıhtım hasılatı	600 000	520 000	520 000
2	Derince limanı	100 000	80 000	80 000
3	İskeleler	100 000	100 000	100 000
	Fasıl yekûnu	800 000	700 000	700 000
3	Sıhhiye tevkifatı	320 000	320 000	320 000
4	Mütenevvi hasılat			
1	İstimalden iskat edilen vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı	10 000	20 000	20 000
2	Memurlardan alınacak tahsil ücreti	5 000	2 000	2 000
3	Çıraklardan alınacak pansiyon ücreti	40 000	40 000	40 000
4	İdareye aid binalardan alına- cak kira ücreti	35 000	130 000	130 000
5	Faiz ve akçe farkları	120 000	38 000	38 000
6	Müteferrik hasılat	0	200 000	200 000
	Fasıl yekûnu	210 000	430 000	430 000
5	Trabzon - İran otobüs ve kam- yon işletmesi hasılatı	100 000	30 000	30 000
	UMUMİ YEKÛN	39 130 000	41 320 000	41 320 000

C - CEDVELİ

Sıfatı memuriyet	Derece	Aded	Sıfatı memuriyet	Derece	Aded
<i>Umumî müdürlük</i>			Yol heyeti fenniye müdürü	4	1
Umumî müdür	1	1	D. K. » » »	5	1
» » muavini	2	2	Yol başmüfettişi	6/I	5
» kâtib	5	1	Başmüfettiş (Ziraat işleri için)	6/I	1
Kalem âmiri	9	2	S. I. Yol müfettişi	6/II	2
» şefi	10	3	S. I. Diplomalı mühendis	6/II	6
Masa şefi	11	1	Ziraat müfettişi	6/II	1
S. I. Memur	12	2	Fidanlık âmiri	7	2
S. II. »	14	4	Emniyet tesisatı müfettişi	7	1
		16	İstimlâk âmiri	7	1
			Mühendis şube şefi	7	3
			» » (Orman müh.)	7	1
			Diplomalı mimar	7	1
<i>Seferberlik müdürlüğü</i>			S. II. Diplomalı mühendis	8	8
Seferberlik müdürü	6/II	1	S. I. Şube şefi	8	1
Kalem şefi	10	1	S. II. » »	9	2
S. I. Memur	12	1	İstimlâk şefi	9	3
S. II. »	14	1	Kalem âmiri	9	2
		4	Baş ressam	10	2
			S. II. Merkez fen memuru	10	1
			Kalem şefi	10	6
			S. I. Ressam	11	5
			Masa şefi	11	6
<i>Teftiş heyeti</i>			Muhasib [1]	11	4
Teftiş heyeti reisi	2	1	S. I. Kısım şefi	11	3
Müfettiş	4	2	S. I. Fidanlık fen memuru	11	6
»	5	2	S. II. » » »	12	4
S. I. Müfettiş	6/II	9	S. II. Kısım şefi	12	2
Kalem âmiri	9	1	S. I. Memur	12	1
S. II. memur	14	1	S. II. Ressam	12	6
		16	S. II. Memur	14	7
			S. I. Daktilo	14	2
			Memur namzedi	16	5
			Mavici	17/III	2
					107
<i>İstatistik Âmirliği</i>			<i>Cer dairesi</i>		
İstatistik âmiri	6/II	1	Cer dairesi reisi	3	1
Kalem âmiri	9	1	» Heyeti fenniye müdürü	4	1
Kalem şefi	10	1	» Reis muavini	5	2
Masa »	11	2	Başmüfettiş	6/I	3
S. I. Memur	12	1	S. I. Müfettiş	6/II	5
S. II. »	14	3			
		9			
<i>Yol dairesi</i>					
Yol dairesi reisi	3	1			
» » muavini	5	2			

[1] Bir tanesinin tahsisatı yedi aylıktır.

Sıfatı memuriyet	Derece	Aded	Sıfatı memuriyet	Derece	Aded
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	7	S. I. Müfettiş	6/II	5
S. II. » »	8	4	S. II. Müfettiş	8	4
S. I. Merkez fen memuru	8	5	Kalem âmiri	9	16
S. II. Müfettiş	8	2	Murakib	9	4
Evrak ve dosya amiri	8	1	Müdekkik	10	24
Kömür tesellüm şefi	8	1	Kalem şefi	10	12
Kalem amiri	9	1	Masa şefi	11	32
» Şefi	10	4	Muhasib	11	24
S. II. Merkez fen memuru	10	4	S. I. Memur	12	49
Baş ressam	10	1	S. II. Memur [1]	14	29
S. I. Ressam	11	4	Memur namzedi	16	3
Masa şefi	11	8	Şakird	18/I	3
S. I. Memur	12	10	Başveznedar	9	3
S. II. Ressam	12	9	S. I. Veznedar	10	13
S. I. Daktilo	14	2	S. II. »	12	20
S. II. Memur [1]	14	19	S. I. Bekçi	18/II	7
S. II. Daktilo	16	2	S. II. »	18/III	6
Mavici	17/III	2			
		98			270

Ticaret ve hasılât dairesi

Ticaret ve hasılât reisi	3	1
» Reis muavini	5	1
Hasılât » »	5	1
Müfettiş	4	1
S. I. Müfettiş	6/II	14
S. II. »	8	22
Murakib	9	13
Kalem âmiri	9	6
Kalem şefi	10	6
Müdekkik	10	39
Masa şefi	11	60
S. I. Memur	12	80
S. II. »	14	74
		318

Maliye ve muhasebe işleri dairesi

Maliye ve muhasebe işleri reisi	3	1
Müfettiş	4	1
Maliye ve muhasebe işleri reis muavini	5	2
S. I. Mesul muhasib	6/I	5
S. II. » »	6/II	7

Hareket dairesi

Hareket dairesi reisi	3	1
» » » muavini	5	2
Hareket başmüfettişi	6/I	2
S. I. Hareket müfettişi	6/II	8
S. II. » »	8	6
S. I. Garşefi	8	2
S. II. »	9	2
S. I. İstasyon şefi	10	9
S. II. » »	11	10
S. III. » »	12	12
Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	10	3
Masa »	11	2
S. I. Ressam	11	1
S. I. Memur	12	3
S. II. »	14	3

67

Sıhhat işleri müdürlüğü

Sıhhat işleri müdürü	4	1
S. I. Müfettiş	6/II	2

[1] 3 tanesinin tahsisatı 9 aylıktır.
2 tanesinin tahsisatı 6 aylıktır.

[1] altı tanesinin tahsisatı 5 aylıktır.

Sıfatı memuriyet	Derece	Aded	Sıfatı memuriyet	Derece	Aded
<i>Daire müdürlüğü</i>			<i>İşletmeler hukuk işleri âmirlikleri</i>		
Daire müdürü	9	1	Hukuk işleri âmiri	6/II	2
S. I. Memur	12	1	S. I. Avukat	5	2
S. II. Şoför	15	1	S. II. »	6/II	18
Memur namzedi	16	2	Kalem şefi	10	1
S. I. Hademe	18/II	4	S. I. Memur	12	5
S. II. »	18/III	88	S. II. »	14	5
S. II. Bekçi	18/III	5			
		102			33
<i>İşletme müdürlükleri</i>			<i>İşletme daire memurlukları</i>		
S. I. İşletme müdürü	3	6	Masa şefi	11	1
S. II. »	4	4	S. I. Memur	12	1
Müfettiş	5	1	S. II. »	14	1
İşletme âmiri	6/I	1	S. I. Hademe	18/II	97
S. II. Müfettiş	8	1	S. II. »	18/III	244
Evrak ve dosya âmiri	8	3	S. I. Bekçi	18/II	3
Murakib	9	1	S. II. »	18/III	8
Kalem âmiri	9	12			
Sipariş memuru	9	1			355
Kalem şefi	10	16			
Müdekkik	10	1			
Masa şefi	11	29			
Muhasib	11	17			
S. I. Memur	12	52			
S. II. »	14	70			
Memur namzedi	16	18			
S. II. Daktilo	16	10			
		243			
<i>İşletme hekimlikleri</i>			<i>İşletmeler yol başmüfettişlikleri</i>		
Mutahassis doktor	6/I	1	Yol başmüfettişi	6/I	10
S. I. Doktor	6/II	11	S. I. Yol müfettişi	6/II	10
S. II. »	7	38	Mühendis şube şefi	7	7
S. III. »	8	23	Emniyet tesisatı müfettişi	7	10
S. I. Eczacı	9	6	S. I. Şube şefi	8	16
S. II. »	10	11	S. I. Telgraf müfettişi	8	4
S. III. »	11	9	S. II. Şube şefi	9	22
Masa şefi	11	2	S. II. Telgraf müfettişi	10	7
S. II. Memur	14	2	Kalem şefi	10	1
S. II. » (Sihhat memuru)	14	8	S. II. Merkez fen memuru	10	19
Eczacı kalfası	14	19	S. I. Ustabası	10	1
Hastabakıcı	17/II	1	S. I. Kısım şefi	11	67
		131	Masa şefi	11	2
			Muhasib	11	3
			S. I. Ressam	11	3
			S. I. Memur	12	11
			S. II. Kısım şefi	12	120
			S. II. Ressam	12	8
			S. II. Memur	14	13
			S. I. Telefon tesisat memuru	14	3
			S. II. Telefon tesisat memuru	15	9
			S. II. Daktilo	16	2
			Memur namzedi	16	19

Sıfatı memuriyet	Derece	Aded
Kondöktör	17/II	407
S. I. Manavracı	17/II	110
Kopyacı	17/III	20
S. II. Manavracı	17/III	114
S. I. Lâmbacı	18/I	17
Amele çavuşu	18/I	1
S. II. Lâmbacı	18/II	12
S. I. Bekçi	18/II	77
Gardfren	18/II	874
S. I. Makasçı	18/III	446
S. II. Bekçi	18/III	132
Hamalbaş	18/III	23
S. II. Makasçı	19/I	678
S. I. Hamal	19/I	92
S. II. »	19/II	247
S. II. Amele	19/II	16
		<hr/>
		6216

Haydarpaşa Liman ve rıhtım başmüfettişliği

Liman ve rıhtım başmüfettişi	6/I	1
Liman ve rıhtım müfettişi	7	2
Evrak ve dosya âmiri	8	1
Liman şefi	9	2
Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	10	4
Masa şefi	11	5
Muhasib	11	1
Silo şefi	11	1
Deniz başmemuru	11	1
S. I. Memur	12	5
S. I. Romorkör kaptanı	12	1
S. I. Ambar muhasibi	13	9
S. II. Memur	14	2
S. II. Romorkör makinisti	14	2
S. I. Yardımcı	15	3
S. II. »	16	5
Mülâzim romorkör kaptanı	16	1
Mülâzim romorkör makinisti	16	1
Mavna kaptanı	17/I	2
Dalgıç	17/I	3
Telefoncu	17/III	2
Romorkör ateşçisi	18/I	4
S. I. Hademe	18/II	2
S. II. »	18/III	2
S. I. Bekçi	18/II	12
S. II. »	18/III	14

Sıfatı memuriyet	Derece	Aded
Mağazacı	17/III	2
S. I. Yol çavuşu	15	1
Amele çavuşu	18/I	6
Tayfa	18/III	9
S. I. Amele	19/I	9
S. II. »	19/II	4
		<hr/>
		120

MASRAFLAR TERTİBİNDEN ÜCRET ALANLAR

Tesellüm ve sevk şefliği

Tesellüm şefi	7	1
» » (Kimyager)	7	1
S. I Kimyager	9	2
Kalem âmiri	9	1
Sipariş memuru	9	1
Kalem şefi	10	1
Müdekkik	10	4
Masa şefi	11	4
S. I Memur	12	5
S. II »	14	6
Lâboratuar kalfası	14	3
Mağazacı	17/III	2
Amele çavuşu	18/I	1
S. II Hademe	18/III	2
S. II Bekçi	18/III	2
S. I Amele	19/I	10
S. II »	19/II	20
		<hr/>
		66

Haydarpaşa mağazası

S. I mağaza şefi	6/II	1
Kalem âmiri	9	1
Müdekkik	10	6
Masa şefi	11	7
S. I Memur	12	9
S. II »	14	7
Memur namzedi	16	1
Mağazacı	17/III	4
Kamyon şoförü	17/III	1
Amele çavuşu	18/I	1
S. I Hademe	18/II	1
S. II »	18/III	2

Sıfatı memuriyet	Derece	Aded	Sıfatı memuriyet	Derece	Aded
S. I. Memur	12	7	S. I Memur	12	4
Başpuvantör	12	1	Başpuvantör	12	1
S. II. Ressam	12	3	S. II Memur	14	3
S. I. Sabit makinist	12	3	Puvantör	15	3
S. II. Memur	14	16	Sabit makine ateşçisi	18/I	3
Puvantör	15	10	S. I Bekçi	18/II	8
Memur namzedi	16	7			
Aşçıbaşı	17/II	2			30
Hastabakıcı	17/II	1			
Mavici	17/III	1	<i>Sivas cer atelyesi</i>		
S. II. Manavracı	17/III	1	S. I Atelye müdürü	5	1
Sabit makine ateşçisi	18/I	10	S. I Atelye müdür muavini	6/I	2
S. I. Bekçi	18/II	6	S. I Diplomalı mühendis	6/II	2
S. I. Hademe	18/II	3	Fabrika kısım âmiri	6/II	2
S. II. Hademe	18/III	9	S. I Elektrik işleri şefi	7	1
S. II. Bekçi	18/III	8	S. I Atelye şube âmiri	8	8
		160	S. II Diplomalı mühendis	8	2
			Evrak ve dosya âmiri	8	1
			Kalem âmiri	9	1
<i>Alsancak ve Halkapınar cer atelyesi</i>			S. II Atelye şube âmiri	9	4
S. II. Atelye müdürü	6/II	1	Kalem şefi	10	2
Fabrika kısım âmiri	6/II	1	S. II Merkez fen memuru	10	2
S. I. Atelye şube âmiri	8	1	S. I Ustabaşı	10	8
S. II. » » »	9	1	Masa şefi	11	4
Kalem âmiri	9	1	S. I Ressam	11	4
S. II. Merkez fen memuru	10	1	S. II. Ustabaşı	11	3
S. I. Ustabaşı	10	1	S. I. Makinist	11	1
S. II. Ustabaşı	11	2	S. I. Memur	12	7
Masa şefi	11	1	Başpuvantör	12	1
S. I Memur	12	3	S. I. Sabit makinist	12	2
Başpuvantör	12	1	S. II. Memur	14	10
S. I Sabit makinist	12	1	Puvantör	15	12
S. II Memur	14	6	Aşçıbaşı	17/II	2
Puvantör	15	4	Hastabakıcı	17/II	1
Sabit makine ateşçisi	18/I	3	Mavici	17/III	1
S. I Bekçi	18/II	7	Sabit makina ateşçisi	18/I	4
S. II »	18/III	9	Mağazacı	18/II	1
		44	S. I. Bekçi	18/II	4
			S. I. Hademe	18/II	1
			S. II. »	18/III	11
			S. II. Bekçi	18/III	4
					109
<i>Yedikule cer atelyesi</i>			<i>Çeltik madeni</i>		
S. II Atelye müdürü	6/II	1	İşletme âmiri	6/I	1
Fabrika kısım âmiri	6/II	1	S. I. Diplomalı mühendis	6/II	1
S. I Atelye şube âmiri	8	1			
Kalem şefi	10	1			
S. I Ustabaşı	10	1			
S. II Ustabaşı	11	3			

Sıfatı memuriyet	Derece	Aded	Sıfatı memuriyet	Derece	Aded
S. II. Merkez fen memuru	10	1	<i>Konya talebe pansiyonu</i>		
Masa şefi	11	1	Kalem âmiri (Pansiyon müdürü)	9	1
S. I. Sürveyan	12	1	Kalem şefi	10	1
S. I. Sabit makinist	12	1	S. II. Memur (Muallim)	14	3
S. II. Memur	14	2	Hemşire	17/I	1
Puvantör	15	1	Aşçıbaşı	17/II	1
S. I. Yol çavuşu	15	1	S. II. Hademe	18/III	2
Memur namzedi	16	1	S. II. Amele	19/II	8
S. II. Yol çavuşu	17/II	4			
S. I. Bekçi	18/II	1			17
		16	<i>Eskişehir çırak pansiyonu atelyesi</i>		
<i>Matbaa</i>			S. I. Atelye şube âmiri (Çırak atelyesi müdürü)	8	1
S. II. Atelye müdürü	6/II	1	S. II. Atelye şube âmiri (Sanat öğretmeni)	9	2
Matbaa âmiri	7	1	Kalem şefi	10	1
Kalem âmiri	9	1	S. I. Ustabası (Sanat öğretmeni)	10	1
Kalem şefi	10	2	Muhasib	11	1
S. I. Ustabası	10	4	S. I. Memur	12	1
Masa şefi	11	1	S. I. » (orta tedrisat öğretmeni)	12	2
S. I. Ressam	11	1	S. I. Montör (amelî öğretmen)	12	4
S. I. Memur	12	3	S. I. Memur (jimnastik öğretmeni)	12	1
S. II. Memur	14	3	S. II. Memur (ilk tedrisat öğretmeni)	14	2
S. I. Soför	14	1	S. II. Memur	14	2
Memur namzedi	16	2	Puvantör	15	1
Mağazacı	17/III	1	Memur namzedi	16	2
S. I. Hademe	18/II	2	Hastabakıcı	17/II	1
S. I. Bekçi	18/II	1	Aşçıbaşı	17/II	2
S. II. »	18/III	1	Sabit makine ateşçisi	18/I	2
S. II. Amele	19/II	5	S. II. Bekçi	18/III	4
		30	S. II. Hademe	18/III	12
<i>Eskişehir talebe pansiyonu</i>			S. I. Amele (çamaşırıcı)	19/I	2
Kalem şefi (Pansiyon müdürü)	10	1	S. II. Amele (ütücü ve yamacı)	19/II	2
Masa şefi (Muallim)	11	2			46
S. I. Memur	12	1	<i>Müteferrik müstahdemin</i>		
S. I. Memur (Müzakereci mual.)	12	1	S. II. Atelye şube âmiri	9	1
S. II. »	14	1	S. II. Memur	14	1
Hemşire	17/I	1	S. I. Ateşçi	17/I	1
Aşçıbaşı	17/II	1	S. II. Ateşçi	17/II	1
S. II. Hademe	18/III	7	S. I. Bekçi	18/II	1
S. II. Amele	19/II	3			
		18			

Sıfatı memuriyet	Derece	Aded	Sıfatı memuriyet	Derece	Aded
S. II. Bekçi	18/III	6			
Bahçivan	18/II	30	S. I. Memur	12	1
		41	S. II. Veznedar	12	1
			S. II. Memur	14	1
					4
TRABZON - İRAN - HUDUD TRANSİT YOLU					
OTOBÜS, KAMYON VE OTOMOBİL İŞLET-					
MESİ					
<i>İşletme müdürlüğü</i>			<i>Hareket</i>		
S. II. İşletme müdürü	4	1	S. II. Hareket müfettişi	8	1
Kalem âmiri	9	1	S. I. İstasyon şefi	10	1
Masa şefi	11	1	S. II. İstasyon şefi	11	2
S. I. Memur	12	1	S. I. Tren muayene memuru	11	1
S. II. Hademe	18/III	1	S. III. İstasyon şefi	12	5
S. II. Bekçi	18/III	1	S. I. Ambar muhasibi	13	1
		6	S. II. Ambar muhasibi	14	1
			Hareket memuru	14	1
			S. II. Yardımcı	16	1
			S. II. Bekçi	18/III	3
			S. II. Hademe	18/III	1
			S. II. Hamal	19/II	6
					24
			<i>Hekimlik</i>		
			S. II. Doktor	7	1
			S. II. Hademe	18/III	1
					2
			<i>Hukuk</i>		
			S. II. Avukat	6/II	1
		77			
			MASRAFLAR TERTİBİNDEN ÜCRET ALANLAR		
			<i>Mağaza</i>		
			S. I. Şef reyyon	10	1
			Mağazacı	17/III	1
			S. II. Bekçi	18/III	1
			S. II. Amele	19/II	3
		5			6
			<i>Muhasebe</i>		
Masa şefi	11	1			

1 - Umumî yekûn dahilinde kalmak şartile ihtiyac görüldüğü takdirde tahsisatları aynı madde dahilinde bulunan kadrolar arasında münakale icrasına Umumî müdürlük salâhiyettardır.

2 — Masraf tertibine dahil bulunan mühendisler, telgraf çavuşları, sürveyanlar, yol bekçileri, şef montör ve montörler sabit makina makinisti ve ateşçileri, amele çavuşları, amele lavajcı, yol çavuş ve muavinleri ve hamallarla 3173 numaralı barem kanununa ilişik (2) numaralı cedvelde yazılı bulunan müstahdeminin aded kadroları ihtiyaca göre Umumî müdürlükçe tayin olunur.

3 — Leninakan, Pityon ve Meydanıekbezdeki istasyon şeflerinin ücretlerine ilâveten müteferrika tertibinden verilecek tahsisatların mikdarları Umumî müdürlükçe tayin olunur.

4 — Kullanılacak bekçi köpeklerinin tesbit ve iaşesinin müteferrika tahsisatından tayin ve tefrikına Umumî müdürlük salâhiyettardır.

Aded	Nevi	Numarası	Markası	Motör numarası
1	Kamyon	261	Berliye	5199872
1	»	260	Şevrole	836573
1	»	2157	Fordson	5119770
1	»	2320	Ford	3409530
1	»	723	»	1290966
1	»	721	Şevrole	835501
1	Motosiklet	444	B. M. W.	660891
1	Bisiklet		—	
1	»	02/0623	Ariel	
1	Binek atı		—	

LARI KADROSU

Tahsis edildiği hizmetin mahiyeti	Miadi sene	Mubayaa bedeli Lira	Mubayaa tarihi
İdari malzeme nakliyatı için	7	3.300	1/10/1929
Haydarpaşa matbaası hizmetinde			
» mağazası »	7	2.083	15/4/1933 S. Sahil hattından devren
Ankara » »	7	2.321	9/10/1933
» » »	7	1.972	15/4/1933 S Sahil hattından devren
İzmir » »	7	1.972	15/4/1933 S. Sahil hattından devren
» » »	7	500	1/6/1935 Aydın hattının mubayaaasındaki kıymeti
Merkez hizmetinde (Vekâlet ve sair devairle irtibatı teğmin için)	4	880,65	3/11/1939
Malatya işletmesi için (Şehrin uzaklığı dolayısıyla irtibatı teğmin için)	—	90	Yeniden alınacak
Adana işletmesi hizmetinde (Şehrin uzaklığı dolayısıyla irtibatı teğmin için)	3	68,75	—
Çeltik maden mühendisi hizmetinde	—	136,50	12/1/1939

D - CEDVELİ

Ücretsiz seyahat etmek hakkını haiz olanlar

1 — Devlet demiryolları işletme idaresi memur ve müstahdemlerinden hatların teftiş, inşa, tamir, muhafaza, idare ve işletme işleriyle muvazzaf olanlarla sıhî işler ve teşkilâtta vazifedar bulunanlar.

2 — Gidiş ve gelişlerinde muvakkat bir vazife ve memuriyetin ifası için başka bir yere gönderilen ve getirilenlerle sabit vazifelerde olup buldukları yerden diğer bir yere naklen tayin olunanlar, veya askerî hizmetlerini ifa için ayrılanlar. (gidecekleri yere kadar) yeniden tanzim ve tekaüd edilen, kadro ve teşkilât veya idarî sebeplerle açığa çıkarılan, istifa eden veya hizmetten affolunan Devlet demiryolları memurları ile müstahdemleri ve aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı (kendi ev eşyaları ve ehlî hayvanatı dahil).

Ancak idareye intisab müddeti altı ayı doldurmadan istifa edenlere ve aileleri efradına bu teslimat yapılmaz.

3 — Senede iki defaya munhasır olmak üzere umumî şebeke üzerinde arzu ettikleri yere kadar gidiş ve gelişlerinde Devlet demiryolları işletme idaresinin memur ve müstahdemleri ile aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı ve memur ve ailesile birlikte seyahat etmek mecburiyetinde bulunan hizmetçiler ve işletmedeki usulüne tevfikân Devlet demiryolları ve limanları askerî komisyonu reis ve azaları ile irtibat subayları ve bunlarla birlikte ikamet den harerrah kararnamesile muayyen aileleri efradı (bagajları dahil).

4 — Vefat, evlenme ve sair sebeplerle iâşe mükellefiyeti memura teveccüh eden aile efradı (gidecekleri yere kadar kendi ve ev eşyaları ve ehlî hayvanatı dahil) ile vefat eden memur ve müstahdemnin aile beyannamesinde yazılı ailesi efradı (gidecekleri yere kadar kendi ve ev eşyaları ve ehlî hayvanatı dahil) ve ölenlerin cenazeleri (ailelerinin arzu ettiği mahalle kadar).

5 — Diğer permi haklarına hâlel gelmemek üzere ahvali sıhîyeleri dolayısıyla başka mahallere gitmelerine lüzum gösterilen memur ve müstahdemlerle aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı (500 kiloya kadar eşyaları dahil).

Bu suretle gönderilecek çocuklar (15) yaşından küçük olduğu takdirde aile efradından birisi refakat edebileceği gibi aile efradından birisinin aynı sebeble gönderilmesi halinde (15) yaşından aşağı çocuklardan biri beraber gidebilir.

6 — Vazife icabı olarak ayrıca yol masrafı almamak ve kendi hududları dahiline munhasır kalmak üzere seyahat eden umumî müfettişler, valiler, kaymakamlar, nahiye müdürleri, vilâyet ve kaza jandarma kumandanları, emniyet müdür ve âmirleri.

7 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresi memur ve müstahdemlerinin çocuklarından tahsil müddetleri zarfında mekteb bulunan en yakın mahalle gidip gelecekler, her yolu katarında inzibatı teğmine memur resmî elbise giymiş ve 12 nevi dereceden en fazla iki polis ve bir askerî inzibat memuru ile vazifeten katarda bulunması icab eden gümrük memurları ile dahilî ve millî emniyet için Münakalât vekâletinin alâkadar vekâletlerle birlikte tesbit edeceği miktardaki kartları hâmil olan sivil veya formalı zabita memurları ve ayda bir defaya munhasır olmak üzere çarşısı bulunmayan veya mevcud çarşısı ihtiyacı teğmin edemeyen mahallerden erzak tedarik etmek üzere başka mahallere gidecek memurlar ve beyannamelerinde yazılı efradı aileden birisi (10 yaşını ikmal etmemiş çocuklar annelerile birlikte seyahat edebilirler) ve idarenin talebe pansiyonlarında okuyan çocuklardan tatil zamanlarında aileleri nezdine gidip gelecek olanlar.

8 — Münakalât vekâleti müsteşarı ve muavini ile kara nakliyat dairesi reisi ve muavinine ve tarife dairesi reisine hizmet kartı verilir.

9 — Demiryolları güzergâhındaki Devlet telgraf, telefon ve radyo merkezleriyle hatlarının inşa, tesis, tamir, teftiş ve murakabe işleriyle alâkadar memurlara Münakalât vekilinin tensibi ile mntaka veya şebekeye mahsus hizmet kartı verilir.

10 — Müttekabiliyet şartı ile mücavir demiryolu şirketleri veya cenebi demiryolları memurlarından Devlet demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlar ve aileleri.

11 — Münakalât vekili emrile hâmiline mahsus olarak verilecek beş adet kart hâmilleri.

- 12 — Banliyö güzergâhında oturan Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri.
13 — Kendilerine servis vagonu tahsis olunan yüksek zatlarn kendi arzu ve muvafakatarile servis vagonlarında seyahat ettirecekleri kimseleri.
14 — İşletmeye açılacak hatlar için tertib edilen tören trenlerinde seyahat edenler.
15 — Adedi 10 nu geçmemek şartile Devlet denizyolları umum müdürlüğü mensublarına Denizyollar umum müdürünün teklifi ve Münakalât vekilinin tensibi ile ve mütekabil olmak üzere nama mahsus kart verilir.

Tenzilâtlı ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar

- 1 — Mütekabiliyet şartile mücavir demiryolu şirketleri veya eenebi demiryolları memurlarından Devlet demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlar ve aileleri.

Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri gibi seyahat edenler

1 — Devlet demiryolları memur ve müstahdemlerinin tâbi bulunduğu şerait dahilinde demiryollar inşaat dairesinin maaşlı ve ücretli memurları ve henüz tamirâtı işletmeye devredilmemiş kısımlarda tamirat ve bakum işlerinde çalışan kısım şefleri ve yol çavuşları (diğer yevmiyeliler hariç) Münakalât vekâleti kara nakliyat ve tarife daireleri memur ve müstahdemleri ve bu fıkrada yazılı memurların aileleri efradı.

2 — İnşaat dairesi reisi ile tensib edeceği inşaat dairesi memurlarından dört zate şebeke ve henüz işletmeye devredilmemiş kısımlardaki memurlara da işletmedeki emsali gibi mıntakalarına aid hizmet kartı verilir.

3 — Staja verilecek ve stajda bulunan subaylar umumiyetle idare memurları gibi aile eşyaları ile birlikte nakledilirler.

Gedikli erbaşlarla erlerin staja çıkışları ve dönüşleri Devlet demiryolları memurları gibi idarece meccanen teğmin edilir.

Stajiyerlerin yetişmesi ve disiplin bakımından sık sık teftiş edilebilmeleri için demiryol alay komutanı ve muavinine, demiryol şubesi müdürüne, işletme tabur komutanlarına, subay ve erbaşlarla erleri çalışan işletme bölük komutanlarına kıtalarının bulunduğu ve staj gördüğü mıntakalara şâmil olmak üzere hizmet kartı verilir.

Stajiyer bölüklerin eşya ve sair ihtiyaçları bölüklerin hizmetlerine mukabil meccanen nakledilir. (Alay merkezinden bölük mıntakalarına kadar).

4 — Beden terbiyesi umum müdürüne yanında bir zat ile seyahat edebilmek üzere şebeke kartı verilir.

H - CEDVELİ

1932 malî senesi bütçe kanunu No. 1978

Madde 6 — Mudanya iskelesinin harb esnasında askerî demiryolları idaresince teçdiden inşa edilmiş olmasından mütehasıl hukuk ve menafii Mudanya belediyesine terkolunmuştur.

Devlet demiryollarına aid olup da işbu iskeleden geçecek olan malzeme, mahrukat, alât ve edevattan belediyece resim alınmaz.

1934 malî senesi bütçe kanunu : No. 2478

Madde 13 — Anadolu demiryolları idaresince Eskişehir ve Kütahya vilâyetleri çiftçilerine tevzi edilen tohumluk bedelinden idareye henüz borçlarını ödemeyenlerden yoksuzlukları mezkûr vilâyetlerce bildirileceklerin borç kayıtları terkin ve diğerlerinin takib ve tahsiline devam olunur.

Madde 14 — Muayyen tarifeli vesait ile seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 10 nisan 1340 tarih ve 472 numaralı kanuna müzeyyel 25 haziran 1932 tarih ve 2030 numaralı kanunun 1 nci maddesi ile tayin edilen 45 günlük müddet Devlet demiryolları ve limanları işletme idaresine munhasır olmak üzere 75 güne iblâğ edilmiştir.

1935 malî senesi bütçe kanunu : No. 2740

Madde 13 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umumî idaresi, inşaat, balast, travers, malzeme, fersiyeye, muharrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste, demir köprüler ve aksamı ile tahmil ve tahliye işleri için senesi bütçesindeki tahsisatın nisfını tecavüz etmemek şartile atı seneye şamil teahhüdâ-i erasına mezundur.

Madde 16 — Devlet demiryolları şebekeye mücavir şehir ve kasabalarla istasyonları arasında otobüs ve kamyon servisleri yapmağa mezundur.

1938 malî yılı bütçe kanunu No. 3394

Madde 10 — Her hangi bir sebeble kullanılmamış olduğu saibt olan biletlerin bedellerini iade etmeğe Umumî müdürlük salâhiyettardır.

Madde 13 — Ankara garı büfe ve gazinosu için tahsis edilen mütedavil sermaye ile yapılacak muamelât ve sarfiyat muhasebe umumiye, arttırma, eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine ve Divanı muhasebatın vize ve murakabesine ve işletme işleri de hiç bir vergi ve resme tâbi değildir.

1939 malî yılı bütçe kanunu: No. 3602

Madde 12 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü istasyonlarında inzibati teğmin ile mükellef olan polis ve jandarmalara, idare binaları müsaid olduğu takdirde, meccanen yer tahsisine Umum müdürlük mezundur.